

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inostranstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Kaj nam obeta Vodnikova družba ob svoji desetletnici

Že se bliža čas, ko bo imel kmet več časa za čitanje. Med knjigami, ki jih naši ljudje vsako leto nestrpnost pričakujejo, so gotovo tudi knjige Vodnikove družbe, ki slavi letos svojo desetletnico. Glede na velepomembno prosvetno delo, ki ga je Vodnikova družba v teku desetih let izvršila z izdajanjem vrste poučnih in zabavnih knjig, smo se obrnili do njenega knjižnega referenta, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

Kakšen književni dar ste nam letos pripravili?

Obsežnejši in pestrejši kakor prejšnja leta: jubilejno pratiko, dve leposlovni knjigi, poljudno znanstveno knjigo in knjigo za otroke, torej pet knjig. Z njimi bo narasla knjižnica članov, ki so zvesti družbi od njenega začetka, na 21 pripovednih knjig, 10 poljudno znanstvenih knjig in 10 pratik, skupno torej na 41 knjig. Kaj hočete še več?

Ali lahko izvemo kaj podrobnosti o letošnjih knjigah?

Morda ni prav, če izdajamo pred izidom knjig preveč skrivnosti. Med leposlovnimi knjigami zavzema prvo mesto naš priznani pisatelj dr. Ivo Šorli. On je zmerom sredi življenja, gleda na vse z mirom treznega opazovalca in podaja ljudi in dogodke, kakor so, z dobro vero, da je ob zlu na svetu tudi sreča, vsakega za »Petdeset odstotkov«, kakor boste čitali v romanu.

Druga pripovedna knjiga, dr. Pavla Brežnika »Temna zvezda«, sega v današnjo nemirno dobo, ko trepeče svet pred novo vojno, in daje zvezdoslovcem v roke orožje, s katerim se jim posreči preprečiti grozečo vojno. O knjigi lahko rečem, da bo zanjo dosti zanimanja.

O jubilejni pratiki naj vam povem, da bo njen urednik dr. Karlin zastavil vse svoje sile, da bo po vsebini in opremi pestra in zanimiva.

Naša poljudno znanstvena knjiga, ki je na pol pripovedna, je posvečena našemu očesu v svet, Jadranu, in spominu mrtvih bataljonov v mokrih grobnicah okoli Krfa. Poljudno znanstveno kramljanje o vsem, kar nas zanima o preteklosti in o prihodnosti krajev od Sušaka do Krfa, ki ga bodo spremljale mnoge slike, izzveni naposled v poklonitev krfskim junakom in njihovu voditelju, velikemu kralju Aleksandru I., ki je šel za njimi. Napisal nam je to knjigo v prijetnem slogu Davorin Ravljen.

Peta knjiga so Vinka Bitenca »Zlati čeljusti«. Ta knjiga za deco, ki jo bodo na vsaki strani krasile lepe umetniške slike, ga naposled izpolnila vroče želje naših članov po mladinskem spisu. Upamo, da bodo s knjigo zadovoljni.

Kdaj bodo izšle vaše knjige?

To je ob pravkar zaključeni stavki v ti-

skarnah težko povedati. V juniju smo bili prepričani, da bodo izšle knjige že oktobra. S stavko pa sta šla dva meseca dela v nič. Toda s podvojenim silo bomo izkušali nadomestiti čas, ki nam ga je bila vzela višja sila, da bomo izšli mesec dni kasneje. Upamo, da ne bomo prepozni in da bodo naši člani upoštevali težkoče, ki smo jih imeli. Mnogo je odvisno zdaj tudi od članov in poverjenikov, da uredijo vse, kar se tiče članarine, da se bo mogla razpošiljati knjig čim hitreje vršiti.

Kaj pričakujete glede članov?

Kakor kaže, nam bodo ostali zvesti prav vsi. Ker je v nekaterih krajih po poročilih naših marljivih in neutrudljivih poverjenikov

odziv večji kakor lani, smo prepričani, da bomo prekosili lansko število članov. Zavedamo se, da smo v službi slovenske knjige in prosvete. Naša družba je vsenarodna in so povabljeni vsi, da se ji pridružijo. Za 20 Din nudimo, kolikor moremo. Upamo pa, da pridejo boljši časi, ko bomo mogli izvršiti nove načrte.

Za letos smo sklenili, da omogočimo članom in vsem prijateljem lepe knjige, da izpopolnijo svoje knjižnice s ceneniimi zbirkami onih knjig, ki jih imamo še v zalogi in ki jih sami še nimajo. Teh knjig seveda ni mnogo, ker tiskamo le nekaj sto knjig več, kakor je naročnikov pred tiskanjem.

Ob desetletnici vsekakor lahko s ponosom rečemo, da je Vodnikova družba storila ogromno delo na področju slovenske prosvete.

Nacionalni ljudje se zbirajo v enotno fronto

V Beogradu se je vršila te dni seja senatorjev in poslancev, ki so člani glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke. Sicer so ostali sklepi seje tajni, vendar se ve, da so bila mnenja zborovalcev o bodočem razvoju političnih dogodkov soglasna. Kar se tiče JNS same, je bila izgovorjena marsikatera iskrena beseda. Soglasno je bilo mišljenje, da je potrebna korenita preosnova vsega ustroja stranke, zlasti pa njenega vodstva, in da je potrebno temeljito razčiščenje njene politike.

Zlasti zanimivi so bili razgovori o pohorski akciji za zbiranje vseh jugoslovenskih ljudi v enotno nacionalno fronto. To delo se ne vodi v tesnem okviru stranke, temveč gre za tem, da zbere k sodelovanju tudi one jugo-

slovenske ljudi, ki niso bili doslej pristaši JNS. Dolžnost JNS je, da se pri tem delu pokaže kot ustrezljiva sotrudnica, da podpira stremenje po druženju narodnih ljudi in da svojo politiko prilagodi zahtevam današnje dobe. Na seji so vsi navzočni odobraval pohorsko akcijo.

Zato se bo delo za zbiranje narodnih ljudi odločno nadaljevalo. V bližnjem času se bodo vršila tudi posvetovanja v Srbiji, odkoder že prihajajo na voditelje pohorske akcije izjave pripravljenosti za sodelovanje.

Seja, katere se je udeležilo 52 odličnih zastopnikov narodnega predstavnštva, je pokazala, da tudi v narodni skupščini čedalje bolj narašča število tistih, ki spoznavajo, da po starih potih ne smemo več hoditi.

Šolska mladina na krivih potih

Pred dnevi je stražnik na glavni postaji v Ljubljani opazoval tri bose in razcapane fantiče, ki so se nekaj časa sumljivo sukali okrog postajnega poslopja, nato pa stopili k blagajni in stražnik je slišal, kako je najmlajši dejal: »Prosim tri vozne listke za Lesce-Bled!«

Radoveden je stražnik pristopil in fantiče vprašal, odkod jim denar. Rekli so, da so ga dobili doma, a stražnik jim ni verjel. Namesto na Bled so morali fantiči na stražnico, kjer je prišla na dan zanimiva zgodba, ki je dokaz silne pokvarjenosti naše mladine. Nezreli fantiči štejejo komaj po devet, deset in enajst let. — Ti trije tički brez gnezda so namreč tistega dne zasnovali prav prebrisan načrt. Lotili so se viške mitnice. Ko je mitničar stopil k nekemu vozniku, da utrži mitnino, se je eden izmed fantičev naglo vtihotapil v urad in vzel iz predala 130 Din, druga dva pa sta bila na straži. Neka ženska je tatvino opazila in opozorila mitničarja na potepine. Ta je naglo sedel na kolo in jo ubral za fan-

tiči, ki so pa krenili s ceste na polje in izginili v turščici.

Na policiji so fantiči zelo drzno nastopali. Lagali so uradniku drzno v obraz in šele, ko jim je zagrozil, da pojdejo v temnico, so se vdali. Pri enem je uradnik našel sveženj ključev in fantič je zatrjeval, da so očetovi. Povabili so očeta, ki je pa dejal, da teh ključev še ni nikoli videl.

Zaslišani starši so na policiji povedali, da sicer na dečke pazijo, vendar pa so vsi trije neugnani. Enega je oče doma celo privezal na verigo, pa je fant prepilil verigo in z obročem na nogi ušel. Policija je vse tri fantiče po zaslišanju in primernem pouku izročila staršem z naročilom, naj ob primernih prilikah malo zapoje leskovka. Zdaj je še čas, da fantiči krenejo na pravo pot, sicer bo prepozno.

Na Savi je bila letos izvršena vrsta tatvin in često se je zgodilo, da so morali kopalci pod zaščito teme brez obleke domov. Te tat-

vine so bile zdaj po naključju razkrite. Nedavno je bil namreč zasačen fantič, ki je hotel odpeljati kolo. Ko so ga na policiji prijeli, so našli pri njem zlato uro z verižico, ki je bila nedavno ukradena nekemu kopalcu na Savi. Fant je priznal tatvino in izdal več tovarišev. Zdaj je prišlo na dan okrog 15 tatvin, ki so jih izvršili štirje fantiči poleti na Savi. Policija je zaplenila mnogo obleke, več pasov, srebrno uro, celo sportno obleko, rjave hlače in pumparice, katerih lastniki niso znani. Fantiči, ki so zašli na krivo pot zaradi brezbriznosti staršev, so bili izročeni sodi-

šču, starši pa so bili povabljeni na policijo, da bodo odgovarjali za svojo malomarnost.

Podobnih žalostnih zgodb nam ne manjka, samo ne pridejo vse v javnost. Če je v naši mladini bodočnost, je dolžnost naše javnosti, da se za rešitev naše mladine stori vse, kar je potrebno. Povsod po svetu posvečajo mladini največjo pozornost in tudi mi ne smemo takihle žalostnih zgodb samo mimogrede obravnavati pred oblastvi, potem pa na pokvarjenice pozabiti.

Politični pregled

Jugoslovenska radikalna zajednica objavlja to-le poročilo: V torek popoldne se je vršila seja izvrševalnega odbora za organizacijo Jugoslovenske radikalne zajednice.

Razen štirih članov odbora (dr. Stojadinovića, Stanojevića, Korošca in Spaha) je seja prisostvovala tudi nekaj prvakov Jugoslovenske radikalne zajednice (JRZ) iz Beograda, Ljubljane in Sarajeva. Odbor je sklenil: 1. Pismena navodila za organizacijo stranke bo izdal izvrševalni odbor. 2. Ustanovi se pisarna JRZ v Beogradu s sedežem v hotelu »Pariz«. 3. Za vodjo pisarne je imenovan Miloš Ivković, bivši generalni konzul, in prideli so mu potrebno število sodelavcev iz drugih krajev. 4. Izvršni odbor bo imenoval ožji odbor, ki naj preuči vprašanje ustanovitve osrednjega glasila stranke in vprašanje organizacije strankarskega tiska v vsej državi.

V nedeljo so se vršile

državnozbornske volitve na Poljskem,

ki so potekle precej mirno. Volili so 208 poslancev. Udeležba je bila zelo slaba. Nacio-

nalistična opozicija se je volitev vzdržala. Vladna lista je po številu glasov nasproti volitvam l. 1930. znatno napredovala.

Iz Addis Abebe poročajo, da je abesinska vlada prejela obvestilo angleške in ameriške vlade, po katerem se ameriško-angleška družba za izkoriščanje abesinskih petrolejskih izvirkov odreka z Abesinijo sklenjeni pogodbi. Abesinska vlada pa je sklenila,

da petrolejske pogodbe ne umakne.

V Abesiniji očitno upajo, da bodo na mesta odstopivših nastopili novi denarniki. Abesinska vlada je na omenjeno obvestilo tudi naglasila, da nima nihče pravice vmešavati se v notranje zadeve Abesinije. Oddane pravice za izkoriščanje petrolejskih vrelcev so izključno gospodarskega značaja in služijo v prvi vrsti gospodarskemu napredku države.

V Ženevi

je razpravljala svet Društva narodov o italijansko-abesinskem sporu.

Zlasti Anglija in Francija izkušata posredovati, da bi se spor mirno poravnal. Glavna nasprotnica Italije je Anglija, ki je izven Dru-

štva narodov podpirajo Zedinjene države. Italijansko časopisje zaradi tega hudo napada Anglijo, češ da ji je zdaj lahko deliti nauke drugim državam, ko je sama že pograbila glavni plen in ima pod svojo oblastjo skoro četrtino sveta. Kljub vsej napetosti pa v Ženevi še nekoliko upajo na poravnavo in so napravili

zadnji poizkus za pomirjenje.

Svet Društva narodov je imenoval odbor petih, ki je sestavljen pododbor pravnikov iz vrst svojih zastopstev. Ta pododbor bo preučil italijanske obtožbe proti Abesiniji in abesinski zagovor. Abesinski cesar Haile Selasie je poslal abesinskemu zastopstvu v Ženevi nova navodila, da bi prišlo do mirne poravnave. Cesar je med drugim pripravljen odstopiti Italiji del pokrajine Ogadena za plačilo. Sicer pa je prav malo verjetno, da bo prišlo do poravnave.

Vse kaže, da se hitro bliža

odločilni dan med Italijo in Abesinijo.

Po neki vesti se bo začela vojna baje 24. t. m. Začetek sovražnosti bodo v Abesiniji oznanili ognji na hribih. Ko bodo zaplapolali kresovi, bodo odrinili vsi moški pod zastave. Vodstvo abesinske vojske je odredilo zbiranje čet ob eritrejski in somalijski meji, ker pričakujejo Abesinci italijanskega napada z obeh teh ozemelj. Habde Mihael, poveljnik cesarjeve garde, je imenovan za poveljnika abesinskih čet na mejnem ozemlju proti Eritreji.

Presna jajca.

Gostilničar svojemu sinu: »No, ali si odnesel košaro s presnimi jajci v klet?«

Sin: »Seveda sem jo.«

Gostilničar: »Kaj pa tu tako smrdi, če si jajca res odnesel?«

Faraonov dedič

50

Če si stojita dve stranki tako prijateljsko nasproti, mora priti kmalu do sporazuma. Plemenite besede mladega kralja Hau-neferja so premagale nejevoljo zvestih svetovalcev. Staro, že prirojeno občutje skupnosti in medsebojne povezanosti, občutje krvne sorodnosti je premagalo vsa druga čustva. Ko so se pogajali, bi si človek mislil, da med vsemi navzočnimi ni bilo nikoli niti sence razdora.

Ko so poslanci natanko povedali, kakšen položaj je zdaj v oazi, sta oba Slovenca spoznala, da je treba hitro udariti, če nočejo dobiti Beduince utaborjene v skoraj nepremagljivi trdnjavi. V vodnjake izpremenjene kleti so bile že polne.

»Ali ne bi mogli že to noč udariti?« je vzkliknil Sodnik, ki mu mirno čakanje v Okrogli gori že davno ni bilo več všeč. »Če greste hitro na domove in obvestite svoje ljudi, bi lahko na vse zgodaj napadli Beduince...«

»To bi že šlo,« so odvrnili poslanci. »toda pri tem je dvomljivo, da bi mogli rešiti vse tri ujetnike Beduinov, Uasifa el Hajata, njegovega sina in Taroja. Ne smemo jih pustiti na cedilu.«

»To je res. Toda prav tako bi bilo lahko mogoče, da bi se jutri kdo izmed vas kje zarekel in vse pokvaril.«

»Brez skrbi bodi, gospod,« so odločno odvrnili vsi hkratu. »Vsi vemo prav dobro, za kakšno ceno se borimo. Nič nas ne bo moglo premamiti, da ne bi bili pazljivi.«

Sodnik sicer o tem ni bil čisto prepričan, toda obzirnost do ujetnikov je v njegovem srcu premagala vse pomisleke. Napad so od-

ložili za eno noč in hkratu odločili, naj se skrije nekaj ljudi, ki delao v kletih vladne palače, da bodo ujetnike osvobodili, ko bodo moral Beduini posvetiti vso svojo pazljivost sovražnikom, ki se bodo bližali od zunaj. Če se jim bo to posrečilo, naj zbeže reševalci in rešenci po kakšnem neznanem hodniku iz palače.

Ko so se odposlanci odpravili, jim je faraon podal roko. Prijemali so jo s plašnim spoštovanjem in mu hkrati hvaležno gledali v oči. Po dolgem času se je prvič spet svetilo v njihovih srcih upanje.

In Uasif el Hajat?

Velika izprememba je nastala v njegovem srcu. Velicina nesreče, ki ga je zadela, je učinkovala nanj. Vsega je prečistila in mu prinesla občutek poštenosti, kakor je kralj Hau-nefer prav slutil.

Sploh je bilo čudno, s kakšno močjo je prišla na dan kri plemenitega kralja Huenata v tem njegovem poznem potomcu. Tudi ta faraon iz pradavnih dni takrat, ko je bil na višku svojih moči, ni poznal prave mere pri uresničevanju svojih res velikopoteznih misli, ampak je mislil, da bo lahko iztrebil s kratkimi ukazi pri svojem narodu tisočletne navade. Zato mu je tudi izpodletelo, ko je hotel odpraviti razbojništvo in ga nadomestiti z vero v enega boga.

Tudi Uasif je ves čas, dokler se mu je smejala sreča, hrepenel po velikih, nemogočih stvarih. Zato mu je moralo vse izpodleteti, in to še tem bolj, ker mu je manjkalo ugleda in moči, da bi bil svoje načrte uresničil.

Zdaj pa, ko je ležal v sramotnih verigah in ni mogel niti sam jesti, se je pokazal vrednega svojega pradavnega prednika. V strašnem boju s samim seboj je zavrgel vse vabljive slike svoje prebujne domišljije in zdajci je videl pred seboj samo hladno resnico.

Spoznal je neizmerno krivdo, ki si jo je bil nakopal na glavo s tem, da je zaradi svoje častihlepnosti kakor zločinec uničil srečen mir naroda — svojega naroda! Spoznal je, kako smešno malenkostno je njegovo hrepenenje po maščevanju v primeru z zaslugami, ki si jih je bil pridobil za narod rod Nebse-nijev.

Zdaj ga je obšla le še želja, da bi bil spet prost in da bi lahko dvignil meč za osvoboditev svojega naroda iz verig suženjstva. Toda ne samo to! S pretresljivimi besedami je razkril svojo dušo sinu, ki je bil z njim vred ujet, in ga poskušal obrniti na pravo pot. To je bila seveda trda šola za mladeniča, toda bila je potrebna, da ga ubrani nevarne prihodnosti. Kajti tudi njegovo srce se je opajalo ob misli na kraljevanje.

Tako sta torej v teh hudih urah napravila oba obračun s samim seboj in se pripravila za megleno prihodnost.

Med tem pa se je bližal dan, ki je imel odločiti usodo oaze.

Dobro uro pred jutrnim mrakom je mladi kralj zapustil s svojimi oboroženimi vojniki Okroglo goro, ki jim je v najhujši stiski dajala zavetje. Samo starci so ostali v njej, da bi varovali vrata in jih hitro odprli, če bi muhusta usoda proti pričakovanju naklonila zmago puščavskim roparjem.

Da ne bi zbudili njihove pozornosti, so pogumni vojniki zavili v loku ob zapadnem robu griča. Od ondod so se mislili med hišami in vrtovi priplaziti do vladne palače. Kmalu so naleteli na rojake, ki so jih že čakali. S tihim stiskanjem rok so možje potrdili mir in zavezništvo, ki so ga bili sklenili njihovi voditelji.

Četa Koptovih Rometov je bila številnejša od kraljeve, toda bila je brez orožja, ker so jim ga Beduini na zvijačen način pobrali že

Gospodarstvo

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah s prišteto premijo 28 %:

1 nizozemski goldinar za 29.61—29.75 Din;
1 nemško marko za 17.56—17.70 Din;
1 angl. funt šterling za 215.45—217.51 Din;
1 ameriški dolar za 43.46—43.82 Din;
100 franc. frankov za 288.71—290.15 Din;
100 češkoslovašk. kron za 180.97—182.08 Din;
100 italijanskih lir za 356.45—359.54 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.50 do 8.60 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 370 Din.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so prodajali za kilogram žive teže: vole po 2.50 do 3 Din, krave po 1.70 do 2.50, bike po 2 do 2.25, junce po 2 do 2.20, telice po 2.25 do 3.75 Din.

SVINJE. Na ptujskem sejmu so se trgovali prasci od 6 do 12 tednov stari, po 50 do 100 Din za kos, pršutarji po 4 do 4.50, debele svinje po 4.50 do 5.50 in plemenske svinje po 4 do 4.25 Din za kg.

SADJE. Cene na ljubljanskem trgu: jabolka po 2 do 5, hruške po 4 do 7, domače breskve po 3 do 5, žlahtne breskve po 20, italijanske fine po 14 do 16, češplje po 2.50 do 3, brusnice po 6 in grozdje po 3 do 6 Din za kilogram.

HMELJ. Cene v Savinjski dolini se drže. Posebno lepo blago se je plačalo po 26 in celo 27 Din. Drugače se cene gibljejo do 25 Din za kilogram.

VINO. Vse kaže, da bo letošnja vinska letina povsod boljša. V dravski banovini je stanje zadovoljivo. Enako v savski banovini. Celo Dalmacija, ki je od suše največ trpela,

pričakuje ugodno trgatve. Istotako Hercegovina in Srbija, kjer se obeta izredno dobra letina, medtem ko utegne Banat po količini zaostati za lansko množino. Zaradi zaostale kupčije z lanskimi vini se ponuja tod grozdje za mošt že po 1.20 do 1.30 Din za kilogram, a se bo cena najbrže še znižala. Stara vina so v dravski banovini po večini že pošla, posebno lažja, medtem ko je dražjih sortnih vin še dovolj v zalogi.

Sejmi

16. septembra: Braslovče, Črenšovci, Loka pri Laškem, Sv. Lenart nad Laškim, Malo Trebeljevo, Rakek, Št. Janž pri Dravogradu, Zdole—Pleterje.
17. septembra: Kapele pri Brežicah, Št. Janž v krškem srezu, Št. Lambert pri Litiji.
19. septembra: Dobrna, Škocijan v krškem srezu, Irča vas (občina Šmihel-Stopiče).
20. septembra: Sv. Lenart—Zabukovje, Nadlesk, Št. Vid pri Grobelnem.
21. septembra: Podsreda, Zgornji Tuhinj, Ribnica pri Kočevju, Laško, Dravograd, Št. Ilj pri Velenju.

Drobne vesti

— Na koga naj se obrne hmeljar, če kupec pr prevzemu odklon kupljeni hmelj. Hmeljarji se obračajo na tržnega nadzornika zlasti v primerih odklonitve hmelja pri prevzemu. Spori pri prevzemu blaga v hmeljarni v Žalcu so prav pogosti. V smislu uzanc bi kupec smel odkloniti samo hmelj, ki ne ustreza kupni pogodbi. Ugotovilo pa se je, da so kupci odklanjali z raznimi upravičenimi, še pogosteje pa neupravičenimi izgovori zlasti hmelj, ki je bil kupljen po višjih cenah; manj poučeni hmeljarji so v stiski pristali na pogajanja in znižanje cene ali pa si niso znali pomagati, ker niso niti vedeli, da obstoji kako uradno

priznana razsodišče. Opozarjamo zaradi tega hmeljarje, katerim kupci pri prevzemu hmelj v celoti ali delno odklonijo, da zaradi razsodbe in posredovanja takoj poiščejo enega izmed spodaj imenovanih, od Združenja trgovcev priznanih in od hmeljarjev predlaganih razsodnikov. To so gg.: Lorber Rudolf, Žalec; Kočevar Nikolaj, Žalec; inž. Jeschounig, Arja vas; dr. Mikuš Rudolf, Vojnik; Hočevan Ivan, Gomilsko.

DOPISI

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. Dne 28. avgusta popoldne je oznanil plat zvona, da gori na Ščavnici pri posestniku Pelcu Jožefu. Goreti je začelo v stiskalnici. Ker je pihal močen veter, se je požar razširil na hleve in gospodarsko poslopje, krito s slamo. Gasilska četa je bila v nekaj minutah s svojo motorko na kraju požarišča. Ker zgoraj na hribu ni bilo vode, se je črpala iz doline v višino 80 do 90 m. Požar se je naglo omejil in se je rešila hiša, ki je komaj nekaj korakov od gospodarskega poslopja. Gasilci so storili svojo dolžnost in rešili, kar se je rešiti dalo. Spet se je videlo, da brez motorke ne bi opravili gasilci ničesar, posebno v teh krajih, kjer je treba vodo črpati iz dolin. Gospodar Pelc ima škode nad 40.000 Din. Zgoreli so mu seno, slama, orodje in vse zrnje. Zraven njega je bil nesrečen tudi njegov sosed Moleh Franc, ki je imel pri njem shranjeno vse zrnje. K sreči so rešili živino. Dobri sosedi bodo pač gotovo nesrečnemu posestniku priskočili na pomoč in mu pomagali postaviti nove hleve. Ta požar nam je spet pokazal, kako potrebno je gasilno društvo in kako potrebno bi bilo, da bi vsi župljani podprli gasilce, da si nabavijo še novih potrebnih cevi in zgrade dom. Upamo, da je bil navzočen

pred nekaj tedni. V zameno za to pa je prinesla s seboj dragoceno nadomestilo: odločnost, da s smrtno hrabrostjo opere svojo krivdo zaradi odpada od kralja. Gorje sovražniku, ki se ga lotijo takšni bojevniki!

Beduini niso niti slutili nevarnosti, ki jim je pretila. Utrujene in zaspane od dolge noči so slonele njihove straže ob vratih palače in gledale s priprtimi očmi po oazi, nad katero je kraljevala skrivnostna tihoča.

Precej temno je bilo. Prvi krajec meseca je že davno izginil za grič.

Naposled je hušnil prvi lesk vstajajočega dne čez temno nebo.

Tedaj se je eden izmed beduinskih stražnikov iznenada zdrznil. Iz najbližje ulice, ki je vodila proti palači in je bila še vsa temna, je začul slaboten glas, ki je bil podoben zvenku kovine, kadar udari ob kovino. Hitro je dvignil puško in napol petelina, potem pa je naglo šepnil tovarišem, naj bodo pripravljeni.

Ni se zmotil.

Če hodi več sto ljudi po temi, skoraj ni mogoče preprečiti, da se ne bi kdo ob drugega zaletel. Tako sta se tudi zadeli puški dveh Rometov druga ob drugo. To bi utegnili imeti slabe posledice. Toda obema Slovencema prav za prav ni bilo neljubo, da so bili sovražniki opozorjeni, čeprav bi bili zaslužili, da bi jih nepričakovano napadli in še dremajoče pobili.

Še dve minuti tesnobnega pričakovanja sta potekali, potem pa se je začel iznenada mogočen glas bojnega roga, ki je klical vojake v bitko. Iz raznih ulic, ki so se stekale na trgu pred palačo, so pridrveli v kopicah Rometi, da bi si spet osvojili dvor svojega kralja. Po kratkem boju so bili stražniki pobiti in Rometi so zavzeli vhod. Vdrli so vrata in

se pogнали na veliko dvorišče, kjer so bili Beduini razpeli svoje šotore.

Vnel se je strašen boj.

Hudale, Sodniki in Neli so stali na pilonu, da so lahko pregledali vse bojišče. Ta prostor so si izbrali tudi zato, da bi lažje opozorili svoje prijatelje na kakšno novo nevarnost, ki bi se nepričakovano pokazala. Tudi veliki duhoven je prišel za njimi. Mladi kralj pa je stal sredi svojih ljudi in se je boril kakor lev. Toda ni mu šlo za to, da bi maščeval svojega očeta, ampak zato, da bi videl moža, ki je zakrivil vso nesrečo oaze, Uasifa el Hajata, smrtnega sovražnika vsega svojega rodu.

Tega so drugi prav tedaj reševali vezi.

Po dogovoru s kraljevo stranko sta se dva izmed njegovih najzvestejših pristašev skrila prejšnji večer v vladni palači. To se jima je posrečilo le z največjo težavo in opreznostjo.

Ko je bil namreč Taroj ujet, so mu izsilili Beduini priznanje s sredstvi, ki jih je uporabljalo tudi sodstvo v Evropi še pred nekaj stoletji. Povedal jim je, po kakšni poti je prišel do ujetega Kopta. Odtlej so podvojili pazljivost, da se ne bi ponovilo kaj podobnega. Po odhodu delavcev so vselej preiskali kleti, preden so se odpravili spat.

Na to pa pogumna Rometa nista računala. Prav tedaj, ko sta začela iskati Koptovo celico, sta zaslišala korake beduinskih stražnikov.

Izprva sta oba mislila, da so se ti le slučajno vrnili. Ker pa so pregledali vsak kotiček, se jima je hitro posvetilo, kaj mora biti. Prestrašila sta se.

Toda sila je najboljša učiteljica, kakor pravi star pregovor.

Za odnašanje izkopane prsti so uporabljali razen košar tudi nosilnice iz debelega bičevja. Nekaj takih nosilnic je ležalo po tleh. Passer, eden izmed Rometov, je hitro odrezal od

nje dve po pol metra dolgi cevki. Eno je obdržal, drugo pa je dal svojemu tovarišu. Potem sta oba hitro in tiho zbežala v nasprotni konec poslopja.

Tam so napravili, kakor smo že povedali, Beduini iz velikega dela kleti ogromen vodnjak, da bi imeli dovolj vode, če bi jim jo prebivalci Okrogle gore zaprli. To vodo so morali Rometi nanositi v vrčih in mehovich. Zdaj je služila pogumnima možema za rešilo.

Ker sta kot domačina dobro poznala notranjost palače, tudi v temi nista zašla. Kmalu sta stala ob robu vodnjaka in čakala, kdaj se bo približal sovražnik.

Beduini so se čedalje bolj bližali in zdaj sta morala poskusiti srečo.

Hitro, a oprezno, da se pljuskanje vode ni nič slišalo, sta se spustila v jamo, ki je bila poldrug meter globoka, tako da jima je samo glava gledala iz vode. Šele, ko so prišli Beduini v sosedno klet, sta se potopila v vodo. Da se ne bi zadušila, sta imela v ustih cevko iz bičevja, ki je gledala iz vode. Tako bi bila lahko ostala v vodnjaku precej dolgo, če bi bila sila.

Vzlic skrbnemu iskanju Beduini niso mesta odkrili. Seveda niti pomislili niso na to, da bi se utegnil kdo skrivati pod vodo. Zato so samo mimogrede pogledali v ta del kleti, ki ga je zavzemal vodnjak, in šli potem mirno dalje.

Ta površnost je obema Rometoma rešila življenje. Ko sta se namreč potopila, nista dovolj pazila in v cevki jima je zašlo nekaj kapljic vode. Silila jima je v sapnik, kadar koli sta hotela zadihati in ju dražila h kašljanju. Zato sta hitro dvignila glavi iz vode, čim je izginil soj beduinskih plamenic. Niti pol minute ne bi bila mogla ostati pod gladino, tako ju je dušilo.

Zdaj sta se hitro navžila svežega zraka in

pri požaru tudi dopisnik »Slovenskega gospodarja«, ki se je rad zaletaval v gasilsko četo. **SV. VID PRI GROBELNEM.** Tu pri nas bo v petek 20. t. m. goveji, konjski in kramarski sejem. Kupci in prodajalci, pridite v obilnem številu, da bo kupčija živahna. Vstop za živino je prost!

SMARTNO PRI SLOVENJGRADCU. Tukajšnja Živinorejska sekcija zadruga priredi 16. t. m. ob 8. dopoldne pri župnijskem kozolcu v Šmartnem premiranje rodovniške živine marijadvorske pasme. Razstavljeni bodo 53 lepih krav, glavni zadržni plemenjak in 22 glav mlade živine, izvirajoče neposredno od matičnih krav in predpisanih plemenjakov. Vabimo vse zanimance, da si to prvo razstavo naše domače živine ogledate.

TOMAŠKA VAS PRI SLOVENJGRADCU (Smrtna kosa). Te dni je umrla gospa Antonija Kacova, ki jo je zaradi njene dobrosrčnosti in vedrega značaja spoštoval in cenil vsak, kdor jo je poznal. Kruta smrt jo je vse prezgodaj — štela je šele 58 let — iztrgala iz kroga njenih otrok, ki so šele pred tremi leti izgubili očeta. Vsem tako preizkušenim izrekamo odkritosrčno sožalje, pokojnici pa naj bo lahka zemljica!

TREBNJE — STARI TRG (Smrtna kosa). Te dni je umrla najstarejša oseba v župniji gospa Uršula Piškurjeva, rojena Vrtačnikova, ki ji je manjkalo le en mesec do starosti 98 let. Zadnja leta je prebivala v mali sobi, navezana na pomoč drugih, ker ji je vid skoro čisto opešal, duh je bil pa še vedno živahen. Blag ji spomin!

ZAGORJE OB SAVI. Pri nas neka zlobna oseba blati neko tukajšnjo uradno osebo na ta način, da pošilja obrekovalne dopisnice brez podpisa raznim ljudem. Pozivamo obrekovalca, naj se podpiše!

BREZOVICA PRI KOČEVJU. Gasilska četa je priredila 18. avgusta veliko vrtno ve-

selico, ki zaradi slabega vremena ni bila tako obiskana, kakor bi sicer bila. Gostje so se ob zvokih godbe sosedne čete v Nemški Loki prav dobro zabavali. — Pozabiti ne smemo, da je naš vaški načelnik g. Šute Alojz že takoj ob nastopu pokazal smisel za delo. Nemudoma se je lotil poprave občinskih in vaških poti, izmed katerih mnogo že 40 do 50 let ni bilo popravljenih, a zdaj so spet kakor ceste. Dalje je uvedel nočno stražo proti požigalcem. Njegov načrt je tudi, da bi dobili vodovod v vas. Upamo, da bo njegova namera uspela. Saj mu bosta higijenski zavod in banovina menda šla na roke.

GORNJA RADGONA. Trška občina je imela v neposredni bližini središča trga travnik, ki ga je na nedavni seji sklenila prodati Sokolu po 2 Din za kvadratni meter. S tem so položili osnovo bodočemu Sokolskemu domu na naši skrajni severni meji.

METLIKA (Smrtna kosa). Te dni je preminil po vsej Beli Krajini znani in priljubljeni trgovec g. Ivan Trampuš, rojen v Metliki l. 1866. Pokojnik je z 18 leti šel v Ameriko, kjer si je zlasti tudi s pomočjo svoje žene pridobil prav lepo premoženje. Takoj po povratku v staro domovino se je začel udeleževati v domačih društvih in zadrugah. Bil je med prvimi člani našega Sokola, dolgo vrsto let je bil podnačelnik Prve dolenske posojilnice v Metliki, a več let je vodil tudi metliško Združenje obrtnikov. Dokler mu je dopuščalo zdravje, je bil zmerom tudi velik prijatelj lova. Hudo prizadeti soprogi in sinovom naše iskreno sožalje!

Katera je najlepša.

Hčerka: »Mamica, danes smo v šoli glasovale, katera izmed nas je najlepša.«

Mati: »No, in katera je zmagala?«

Hčerka: »Nobena. Vsaka je dobila samo en glas...«

popila požirek vode, da sta potešila praskanje v grlu. Vzlic temu je trajalo precej dolgo, preden sta premagala kašelj.

»Najino življenje in življenje ujetnikov je viselo na tanki niti.« je šepnil Paser, ko sta spet stopila na delo. »Tega ne bi rad dvakrat doživel.«

»Tudi jaz ne« je odvrnil njegov tovariš Hapu. »Meni so v resnici lasje vstajali. Toda zdaj je tega konec in ni vredno, da bi še kaj premišljala. Saj morava rešiti kralja in njegovega sina!«

»Tudi Taraja ne smeva pozabiti,« mu je sege! Paser v besedo. »Zdi se mi, da je najbolje, če ostaneva čez noč tu. Ujetnike smeva osvoboditi šele takrat, ko bova zaslišala bojno znamenje, drugače utegneva vse pokvariti. Zato bova morala ostati tu v bližini in počakati. Če se Beduini vrnejo, se bova spet skrila v vodi.«

»Toda kako bova vedela, kdaj je čas? Tu je tema kakor v rogu. Nobene zvezde ne vidiš, da bi izračunala koliko je ura.«

»Brez skrbi bodi, že vem kako bom napravil,« je dejal Paser, ki je bil očitno pametnejši. »Saj znaš molitev, ki jo molijo duhovni na praznik velikega Boga. Ko jo zmoliš petkrat, bosta pretekli dve uri. Jaz bom zdaj legel, ti pa me zbudi, ko jo boš sedeminkrat zmoliš. Potem boš lahko ti počival, jaz pa bom molil.«

Hapu je molče prikimal. Tako sta torej vsaj približno uganila uro, ki je bila določena za napad.

Vstala sta in se oprezno odpravila tja, kjer je moral nekje tičati Uasif el Hajat.

Že prejšnji dan sta vsaj približno dognala, kje se nahaja. Ko sta prišla na dolg podzemeljski hodnik, sta zagledala na koncu Beduina, ki je čepel na tleh in nepremično strmел v soj svetilke pred seboj.

Čeprav se ni mogel nadejati kakšne nevarnosti, je imel vendar puško že iz navade na kolenih. Zraven njega pa sta ležala na tleh dve pištoli, ki jih je lahko takoj zgrabil.

Ta Beduin je najbrž stražil ječo Uasifa el Hajata. Toda v tem položaju, kakor je bil zdaj, ga ni kazalo napasti, ker bi lahko ubil oba Rometa, preden bi se mu približala na pet metrov. Tudi v najugodnejšem primeru bi še zmeraj lahko poklical tovariše na pomoč.

To sta oba Rometa dobro premislila in sta si dolgo ubijala glavo, kaj naj storita.

»Najbolje bo, če počakava, da se oglasi bojni rog,« je šepnil naposled Paser svojemu tovarišu. »Potem bo ta možak najbrž pohitel svojim napadenim drugom na pomoč, in midva bova lahko neovirano osvobodila vse tri ujetnike!«

»In če ne pojde nikamor?«

»Bo še zmeraj dovolj zgodaj, da žrtvuje eden izmed naju življenje. Saj je sam proti nama dvema...«

Zato sta mirno obležala in vztrajno čakala. Najmanj pol ure je še minilo. Potem se je iznenada začulo zunaj votlo bobnenje in potem ostro pokanje. Boj se je začel in oba Rometa sta se pognala kvišku.

Tudi beduinski stražnik je planil pokoncu; najprej je presenečeno vzkliknil, potem pa je jezno zaklel. Takoj je vedel, kaj se zunaj godi.

Hitro je pogledal v celico, ki jo je doslej stražil, da bi se prepričal, ali je še vse v redu. Potem je odhitel, ne da bi bil utrnil svetilko, ogroženim tovarišem na pomoč.

Komaj je izginil, že sta planila oba Rometa k vratom ječe, jih vdrla in stopila k ujetnikom, da bi jih rešila vezi in jih hkratu v nekaj besedah poučila, kaj se zunaj godi.

Ko je stal Uasif el Hajat spet na nogah, je

Domače novosti

* **Kraljeva zahvala.** Pisarna Nj. Vel. kralja v Beogradu ima po najvišjem nalogu čast, zahvaliti se posameznikom in ustanovam za poslano čestitke ob priliki proslave kraljevega rojstnega dne.

* **Knez namestnik Pavle — brigadni general.** V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevi namestniki na predlog ministra za vojsko in mornarico imenovali Nj. Vis. kneza namestnika Pavla za konjeniškega brigadnega generala.

* **Knez namestnik se je vrnil v Bohinj.** Nj. Vis. knez namestnik Pavle je spet odpotoval iz Beograda nazaj v Bohinj. Med drugim spremstvom sta se v Bohinj odpeljala tudi minister dvora Milan Antić in prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Vojin Čolak-Antić.

* **Mogočen spomenik velikemu kralju na Pohorju.** Pohvalna je zamisel planinskega odseka mariborske Narodne odbrane, ki bo zgradila na važnem križišču novih cest na zelenem Pohorju mogočno kamenito piramido kot spomenik največjemu borcu jugoslovenske miselnosti, velikemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju. Spomenik v obliki približno 10 metrov visoke kamenite piramide bo sicer skromen, toda tembolj učinkovit. Stal bo na križišču pohorskih cest Sv. Bolfenk—Mariborska koča in Reka—Mariborska koča. Neki posestnik je brezplačno odstopil Narodni odbrani zemljišče, ki ga požrtvovalni četniki že prav pridno urejujejo in pripravljajo za piramido. Spomenik bodo četniki zgradili z lastnimi žulji. Le za poravnavo najnujnejših stroškov jim je potrebno nekaj tisočakov.

* **Škof dr. Rožman odpotoval v Ameriko.** V petek zvečer je z brzim vlakom odpotoval preko Jesenic in Pariza v Ameriko ljubljanski škof g. dr. Gregorij Rožman. V Cherbo-

pretegnil ude, ki so mu bili od nepremičnega ležanja vsi otrpli. Potem je dal svojima rešiteljima roko in jima rekel:

»Hvala vama, zvesta tovariša. Zdaj bosta videla, da nista prisegla zvestobe ničvrednežu.«

Rometa nista razumela njegovih besed. Paser je celo vzkliknil:

»Ne trati besed in pojdi z nama, o gospod! Pri vratih se bore. Preden bodo pomislili na nas, bomo lahko prišli do kakšnega stranskega hodnika in izginili skozi okno...«

»Ali poznaš svojega kralja tako slabo?« je odvrnil Uasif el Hajat. »Seveda, saj sem sam kriv, da živi v vaših srcih samo podoba zahrbtnega, iz zasede napadajočega protivnika. Toda prav zato bosta doživela zdaj nekaj drugega. Ali vas nisem zapeljal z upanjem na zmago, da ste odpadli od svojega kralja? Zato moram zdaj stopiti v prvo vrsto, kjer se bore.«

Smrten strah je po teh besedah obšel oba rešitelja. Vedela sta, da se podaja v zanesljivo smrt in sta ga hotela zadržati. On pa ni odnehal. Vedel je, kaj hoče. Zdaj je bil resničen kralj in še nikoli nista mogla gledati nanj s takim ponosom kakor v tem trenutku.

»Gospod, tvoja volja nama je ukaz,« sta vzkliknila. »Ne bova se umaknila s tvoje strani.«

»Moje sina morata rešiti,« jima je segel Uasif el Hajat v besedo in dvignil roko, da bi zavrnil sina, ki se je proseče pognal proti njemu.

Le nekaj besed mu je rekel v slovo: »Ne pozabi tega trenutka in glej, da boš dober, da bo blagoslov velikega Boga nad teboj! Samo resnica in zvestoba ti bosta pomagala do zmage, dragi sin. Zdravstvuj!«

(Dálje prihi.)

urgu se je vkrcal na parnik »Berengario« in 17. septembra bo prispel v New-York, kjer bo začel svoja misijonska potovanja po slovenskih naselbinah v Zedinjenih državah. Dne 22. septembra se bo v Clevelandu udeležil odkritja Baragovega spomenika, od 23. do 26. septembra bo pa prisostvoval evharističnemu kongresu v Clevelandu.

* **Letošnji jesenski Ljubljanski velesejem z jadransko razstavo** prekaša po lepoti in zanimivosti vse dosedanje jesenske velesejme. Otvorjen je bil 5. t. m. in bo trajal do 16. t. m. Prav zaradi jadranske razstave, ki nam kaže pestre zanimivosti našega Jadrana, je bil velesejem doslej deležen lepega obiska. V nedeljo ga je obiskalo okrog 23.000 ljudi. Veliko zanimanje zbuja poleg jadranske razstave tudi razstava arhitekture, esperantska razstava in razstava ovc in koz. Voznina je polovična. Izrabite priložnost!

* **Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda** bo v nedeljo 15. t. m. v Trgovskem domu v Ljubljani z začetkom ob 10. dopoldne. Prejšnji večer, v soboto, bo istotam ob 20. zaupen shod.

* **Dragotin Hribar** †. V torek je preminil v Ljubljani eden izmed starih narodnih hrastov, g. Dragotin Hribar. Po rodu je bil Ljubljančan. Rodil se je l. 1862. S svojim spretnim peresom je sodeloval še pri »Novicah«. Leta 1887. je postal odgovorni urednik »Slovenskega naroda« in upravitelj Narodne tiskarne. Potem se je preselil v Celje, kjer je ustanovil tiskarno in z njo združil knjigarno in papirnico. V Celju je sam izdajal in urejal list »Domovino«, ki se je starejši štajerski narodnjaki še gotovo spominjajo kot pogumne boriteljice za slovenske pravice nasproti Nemcem. Po povratku v Ljubljano je tu ustanovil svojo tiskarno in izdajal »Ježa«. Delaven je bil tudi na gospodarskem področju. Ustanovil je tvornico pletenin in tkanin na Zaloški cesti in razširil staro Šumijevo tvornico kanditov in slaščic. Dalje je med

drugim ustanovil Zvezo industrijev, ki ga je tudi izvolila za predsednika. Deloval je pri raznih denarnih zavodih in bil častni predsednik ljubljanske borze. Vsestransko delavnemu in zaslužnemu možu bodi ohranjen časten spomin!

* **Nemčija je vrnila zakonik cara Dušana.** Nemški poslanik na našem dvoru g. Heeren je obiskal predsednika ministrskega sveta g. dr. Milana Stojadinovića in mu po nalogu svoje vlade izročil izvirni rokopis zakonika cara Dušana. Ta zakonik je znan pod imenom »Prizrenski rokopis«. Heeren je izjavil, da čuti nemška vlada posebno zadovoljstvo, ker more ta dragoceni predmet jugoslovenske narodne kulture spet izročiti svojemu pravemu lastniku. Dr. Milan Stojadinović se mu je v imenu jugoslovenske vlade toplo zahvalil. — Med svetovno vojno je avstrijska vojska pri Kruševcu zaplenila vlak z državnimi listinami, med katerimi je našla tudi rokopisno knjigo, o kateri ni nihče vedel, kaj je. Tedaj jo je vzel neki nemški oficir in jo po končani vojni odnesel v Nemčijo. Pred leti je v stiski sklenil, da bo knjigo prodal. Tako je knjiga prispela v Frankfurt, kjer jo je neki trgovec razstavil v svoji izložbi na prodaj. Šele tedaj je neki poznavalec opazil, da gre za važen rokopis. Kasneje so ugotovili, da gre za zakonik cara Dušana.

* **Novi mestni svet Celja.** Banska uprava je razrešila predsednika mestne občine celjske dr. Alojzija Goričana in vse člane mestnega sveta, predsednika okoliške občine in vse občinske odbornike njihovih funkcij. Na izpraznjena mesta so imenovani: za predsednika občine posestnik na Bregu g. Al. Mihelčič in za podpredsednika veletrgovec g. Rudolf Stermečki, za člane mestnega sveta pa g. odvetnik dr. Jakob Hodžar, posestnik Jurij Strenčan starejši z Lave, trgovec Anton Fazarinc, kiparski mojster Miloš Hohnjec, posestnik Ivan Glinšek starejši z Zgornje Hudinje, hotelir Franc Rebeuschegg, upokojeni

sreski kmetijski referent Janko Dolinar, delavec Ludovik Kranjc iz Gaberja, odvetnik dr. Alojzij Voršič, tesarski mojster Vinko Kukovec z Lave, profesor Mirko Bitenc, stavebenik Goligranc z Gaberja, posestnik Josip Jagodič z Brega, urar Anton Lešnik, posestnik Franc Dorn iz Zagrada, tiskarnar Ivan Martinčič, zasebni uradnik Wltawsky iz Gaberja, katehet Franc Lukman, posojilniški tajnik Vinko Prelog iz Zavodne, posestnik Franc Slander starejši iz Košnice, železniški uradnik Andrej Koželj, delavec Martin Plančar iz Gaberja, trgovec Fr. Dobovičnik, posestnik Franc Jezernik iz Lokrovca, odvetnik dr. Julij Skoberne, stavec Peter Kusterle, slikarski mojster Stojan Holobar, posestnik Josip Pišek iz Medloga, učitelj Franjo Roš, posestnik Ivan Kodela z Dobrove, trgovec Franc Leskovšek, posestnik Milko Kramar z Babnega, knjigovodja Rudolf Pibrovč z Brega, čevljar Anton Jager z Ostrožnega in upravitelj OUZD Viktor Šmigovec.

* **Leški premogovnik kupljen na dražbi od rudarjev.** Na okrožnem sodišču v Ljubljani se je v soboto vršila javna dražba premogovnika v Lešah pri Prevaljah. Vse premogovniško zemljišče je bilo cenjeno sodno na 392.867 Din. Zdražila ga je Rudarska zajednica, d. z. o. z. v Prevaljah, katere člani so rudarji upniki premogovnika, za 130.956 Din. Premogovnik je bil svoječasnno last grofov Hencklov plemenitih Donnersmark, ki imajo veleposestva in industrijska podjetja v Avstriji in v poljski Šleziji. Leta 1931. je ta premogovnik prevzela Ilirska družba, z o. z. v Prevaljah, ki je prišla lansko leto v konkurz. Družba je dolgovala rudarjem na neizplačanih mezdah za eno leto 262.565 Din, dalje na bonih, ki jih ni mogla honorirati, 114.688 Din, in krajevni bratovski skladnici v Lešah 320 tisoč dinarjev. Bili pa so še drugi upniki. — Zdaj je v Lešah 77 nezaposlenih rudarskih rodbin. K premogovniku spada 66 hiš in rudarskih hišic, 12 drugih poslopij, razni stroji,

Sven Elvestad:

Skrivnost sivih rokavic

6 Kriminalni roman.

Detektiv je najprej preiskal tla, ki so sestajala iz trdo steptane ilovice. Z obrazom tesno ob tleh je plezal po vseh štirih okrog in je bil v tem položaju podoben lovskemu psu.

Preiskava tal je trajala kakšne četrt ure. Potem se je lotil natančne preiskave trupla. Umorjeni oderuh je imel še zlato uro pri sebi, ki se je bila ustavila točno ob enajstih. Tudi njegova denarnica je bila nedotaknjena v žepu telovnika. V njej je našel en bankovec za sto kron in nekaj bankovcev za pet kron. Roparski umor je bil torej čisto izključen. Šef je stal ves čas nepremično pri mrliču in opazoval z napetim zanimanjem detektivovo početje.

Ko je bil Asbjörn ...ag gotov, ga je šef vprašal:

»Ali ste kaj važnega odkrili?«
Detektiv je prikimal.
»Boste še preiskovali?«
»Ne.«
»Torej lahko spravimo truplo proč?«
»Da.«

Oba gospoda sta zapustila opekarno. Voz ju je še čakal v bližini in odpeljala sta se v hitrem diru proti mestu, ki se jima je v noči svetilo nasproti s tisoč lučmi.

Šef je vprašal detektiva:

»Ali se je zadeva morda še bolj zapletla?«
»Ne, nasprotno.«
»Toda ta damska rokavica v roki umorjenega — kako si vi to razlagate? Saj je čisto nemogoče, da bi ženska umorila oderuha.«

»Ne, bil je moški, in sicer prav močan moški.«

Detektiv je na kratko odgovarjal. Bil je čisto zaposlen z lastnimi mislimi.

»Zločin sta torej izvršila dva?« je vprašal šef po kratkem premoru.

»Vse kaže tako.«
»Ženska in moški?«

»Mislim.«
»Ali že kaj slutite, kdo bi to bila?«

»Čisto nič.«

»Po mojem mišljenju je moral biti eden izmed obeh Jaervenov dolžnik. Ker komislonar ni morilec, bi bilo dobro, če bi malo preiskali obisti podporočniku Hjelmu. Od njega je imel Jaerven menico z znatno vsoto, ki je dospela enajstega. Kajne?«

»Da, a tudi ta ni krivec.«
»Kako veste to?«

»Tudi to zadevo sem že preiskal,« je odgovoril Krag.

»Tista «mala modra reč»; ki jo je Jaerven usodnega večera vzel s seboj v «Peklo», je pač bila menica?«

»Še pred kratkim sem tudi jaz mislil tako. Zdaj sem drugega mišljenja. Skrivnostna mala modra reč ni menica.«

»Zakaj ne?«

»Vse kaže, da ni. Ostale, še neporavnane menice se glase na majhne zneske, zaradi kakršnih pač nihče ne misli na umor. Ponislite samo, v kako nevarnost so se krivci podali, ko so izvršili umor.«

»Toda kako jim bomo prišli na sled?«

Krag je nenadno pokazal na cesto pred seboj.

»Ali vidite tisto luč tam?« je vprašal.

»Da, luč prihaja iz neke majhne hiše.«

»Res je. Midva bova pri tej hišici obstala. Morda bova kaj zanimivega izvedela.«

Voz je pred hišico obstal in oba gospoda sta izstopila.

V hišici je sedel mož srednje starosti in čital knjigo. Bil je zelo presenečen, ko je naenkrat videl pred seboj uniformo policijskega šefa.

»Radi bi vas nekaj vprašali,« je začel Krag. »Gre za zločin, ki se je pred kratkim zgodil. Mož je obema gospodoma ponudil stola.«

Krag je nadaljeval:

»Vaša hiša stoji tako na samotni ob poti, da pač vidite vsakogar, ki prihaja mimo. Ali se ljudje pogosto vozijo mimo vas?«

»Da,« je odgovoril mož. »To se zgodi prav pogosto. Zlasti podnevi.«

»Ali niso to po večini delavci s tovornimi vozovi?«

»Seveda. Skoraj zmerom le tovorni vozovi.«

»Ali se nikdar ne pelje mimo kakšna elegantna kočija?«

»Ne, to se pri nas redkokdaj zgodi,« je odvrnil mož smehljaje se. »Pretežno vozijo mimo opeko.«

»Vendar pa se je pred dnevi, nekako pred dvema tednoma, peljala mimo kočija, kajne?« je menil detektiv. »Ali se ne spominjate tega? Mlad gospod je sedel v vozu.«

»Da,« je odgovoril mož, očitno presenečen, ker si ni mogel predstavljati, da bi ta kočija imela kakšno zvezo s prej omenjenim zločinom. »V vozu pa je sedela poleg pospoda tudi dama.«

Detektiv se je zganil.

»Čisto prav,« je odvrnil, »tudi dama je bila poleg. Ali ste s katerim izmed obeh govorili?«

stara elektrarna in jamsko orodje. Na rudniškem svetu sta zgrajeni tudi bolnišnica in osnovna šola, ki sta bili prav tako prodani.

* **Vinogradniki naj se ne prenačijo.** Prejeli smo: V Halozah in Slovenskih goricah so se pojavili vinski trgovci, ki obetajo za letošnji vinski mošt sramotno nizke cene, in sicer en dinar in celo tudi 75 par za liter. Ljudstvo se opozarja, naj počaka s prodajo, ker bodo cene vsekakor višje, zlasti ker bo letošnji pridelek po kakovosti znatno boljši od lanskega.

* **Nastop dudrovniškega škofa proti goloti.** Nedavno je dubrovniški škof dr. Carevič pred cerkvijo sv. Vlaha zabranil vhod v cerkev nekim ženskam ki so imele globoko izrezane obleke. Ker spočetka niso razumele, zakaj je škof tako ogorčen, so kljub temu hotele v cerkev, a na odločno zahtevo cerkvenega dostojanstvenika so se morale odstraniti.

* **Puštalci hočejo izpremeniti ime.** Kakor beremo v listih, nameravajo Puštalci pri Škofiji Loki izpremeniti ime zaradi nemškega izvora. Mislamo, da je tako izpreminjanje brez pomena, ker se nemški izvor imena komaj da dognati in ker ljudi ne boš kmalu navadil na novo ime.

* **»Naš val«.** Pravkar je izšla nova številka slikanega tedenskega časopisa za radio, gledališče, film, sport in modo »Našega vala«, ki prinaša na uvodnem mestu članek k razstavi Jadranske straže na Ljubljanskem velesejmu »Čuvajmo naše morje«. O »Prestolnem Beogradu« piše v prijetnem slogu g. Vladimir Regally, o salzburških slavnostnih igrah je prispeval članek urednik g. Ferdo Delak, pisatelj Gustav Strniša je napisal lepo črtico »Ko se vrbe mužijo«, zabavno štivo so pa prispevali Zoščenko (»Molitev« in »Ura«) in reporter »Našega vala«, ki je ujel kavarniški pogovor »Oh, ta radio!« V novi številki je začel izhajati Vukov roman »Gospa Mica« in v prilogi za ljudske odrede pa Turgenjeva drama »Tuji kruh«. Vedno zanimiva je radijska

tehnika, ki nas seznaja z mikrofoni in zvočniki, izredno okusna je modna priloga in vedno zabavna je stran »Malo za šalo, malo za res«, kjer so zastopane križanke, magični liki, uganke in šale in nagradni razpisi za uganke. Glede slik je ta številka na višku. Mesecna naročnina znaša komaj 12 dinarjev. Pišite še danes na upravo »Našega vala«, Ljubljana, naj vam brezplačno in neobvezno pošlje en izvod na ogled!

* **V strokovno mornariško podoficirsko šolo** se sprejemajo do 19. septembra mladeniči v starosti 16 do 19 let. Pojasnila se dobijo pri

Našim naročnikom!

Jesen je pred durmi, pridelki bodo kmalu pospravljeni, zato ne pozabite na »Domovino«, da je treba plačati zanjo naročnino. Precejšnje število jo je že plačalo, toda mnogo jih je še, ki stojijo ob strani in čakajo neodločno. Vsem tem smo v zadnji številki priložili položnice, da jih opozorimo na naročniško dolžnost. Upamo, da to pot ne bo zaman, ker vemo, da so vsi naši cenjeni naročniki dovolj razsodni, da bodo spoznali, da je treba vsako blago, ki je bilo naročeno, tudi plačati. Tako tudi časopise. In »Domovina« zahteva od svojih naročnikov tako malo, samo 36 dinarjev na leto, nudi pa jim 52 številke zabavnega in poučnega štiva. Naročnika torej ne stane številka niti 1 dinar. »Domovina« je vredna tega denarja, zato naj nihče več ne pomišlja, marveč naj naglo nakaže s položnico ono vsotico, ki jo je še dolžan. Tako bomo ostali prijatelji tudi vnaprej!

Uprava »Domovine«.

Peru Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. — Za odgovor je priložiti znamko za 3 Din.

* **Podzemski kanal v Mariboru.** Na Jugoslovanskem trgu, in sicer na mestu, kjer bo stala pravoslavna cerkev, so odkopali star kanal. Na lice mesta je bil poklican arhivar profesor Baš, ki je ugotovil, da gre za naveden vodni kanal, ki drži od Treh ribnikov proti Dravi in ki je bil zgrajen v letih 1850. do 1860.

* **Če hočete dobiti dobro službo** ali če hočete dosežati v življenju uspehe, se naučite predvsem ugajenega vedenja. Od Vašega nastopa je odvisen Vaš uspeh. Na zabaven in duhovit način je višji režiser profesor Šest v knjigi »Kar po domače« popisal, kako se je treba v življenju ob raznih priložnostih pravilno vesti. Knjiga ima 128 strani in stane samo 30 Din. Naročite jo še danes pri upravi »Žena in dom«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/c.

* **Vlak je povozil otroka.** Ni še dolgo, kar je pogorela Cajnarjeva domačija v Križevski vasi pri Metliki. Poleg škode, ki jo je povzročil požar, ga je kmalu nato doletela še hujša nesreča. Njegovo dve leti staro dete se je igralo brez nadzorstva in zašlo na železniški tir, kjer ga je povozil vlak.

* **Redni vpis v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani, Kongresni trg 2/II.** se vrši. V DTŠ se lahko vpiše vsakdo. Pri dopisni trgovski šoli se naučite doma z dopisovanjem modernih jezikov, kakor nemščine, francoščine, italijanščine in drugih, dalje vseh trgovskih predmetov, kakor knjigovodstva, dopisovanja, stenografije, računstva itd., vseh združenih predmetov, ki so potrebni za vodstvo zadruge. V svoji dvoletni trgovski šoli pripravljamo hkratu svoje učence za privatni izpit na državni trgovski šoli.

* **Nesreča celjskega letalca.** Na Blokah se je z letalom brez motorja pri vajah ponesrečil 19 let star Zdenko, sin ravnatelja celjske

»Da, voz je obstal pred hišo in gospod v vozu me je poklical. Ko sem stopil izza vrat, sem videl čisto razločno, da sta sedela v vozu dve osebi, vendar pa je bilo tako temno, da nisem videl njunih obrazov in tudi nisem mogel videti, kako sta bila neznanca oblečena. Zdelo se mi je, da je imel gospod dolgo brado.«

»Kakšen pa je bil voz?«

»Navadna majhna kočija.«

»Kaj je hotel gospod od vas?«

»Hotel je vedeti za ceno do Sandovega posestva. Pokazal sem mu jo.«

»Do Sandovega posestva?« je vprašal Krag. »Ali ni Sandovo posestvo levo od opekarne?«

»Da. To sem mu tudi povedal. Tedaj pa je vprašal gospod, ali ni morda obrat v opekarni ustavljen. Pritrdil sem mu. Hotel je še vedeti, ali so v opekarni morda kakšni ljudje.«

»Saj ni nikogar v opekarni, kajne?« je prekinil Krag moža.

»Ne. To sem mu tudi povedal. In potem sta se oba odpeljala dalje.«

»Kaj se vam ni zdelo čudno, da sta hotela imeti tako natančna pojasnila o opekarni, čeprav sta se baje vozila na Sandovo posestvo?«

»Res, čudno se mi je zdelo. Nisem pa dalje o tem razmišljal.«

»Ali se ni voz potem vračal spet mimo vaše hiše?«

»Da. Čez kakšne pol ure se je vrnil, pa se nisem več brigal zanj. Iz svoje sobe sem ga slišal, kako je drdral po cesti mimo hiše.«

»Ali mi lahko poveste dan, ko se je to zgodilo?« je vprašal Krag.

»Čisto natančno se dneva več ne spominjam. Menda se je to zgodilo pred štirinaj-

stimi dnevi. Lahko pa je mogoče, da od tistega dneva še ni poteklo toliko časa.«

»Hvala. Samo to sem hotel vedeti.«

Oba gospoda sta se odstranila in mož ju je spremljal do praga.

V tem trenutku se je pripeljal mimo voz. Na kozlu je sedel stražnik v uniformi. Na vozu je ležal sveženj.

»Kaj je bilo to?« je vprašal mož začudeno.

»Truplo umorjenca.« je odgovoril Krag.

Možak se je prestrašil.

»Ali je bil umorjen tu v bližini?«

»Ne, truplo so našli v opekarni.«

»In morilec?«

»Je tisti gospod, ki se je onega večera peljal mimo vaše hiše. On in njegova spremljevalka sta imela na vozu mrliča.«

Ves trd od strahu je stal mož pred njima in ju gledal.

Šef in Krag pa sta sedla v kočijo in se odpeljala naravnost v mesto.

V pisarni na policiji sta se še nekaj časa razgovarjala. Šef je vprašal, kaj namerava Krag nocoj še storiti.

»Nocoj ničesar več.« je odvrnil Krag. »Jutri zjutraj bom nadaljeval.«

»Torej ne bomo aretirali sumljivega para s kočijo?«

»Nocoj ne. Aretirati obadva ne bo težavno.«

»Ali mislite?«

»Mož niti ne slutiti, da smo mu na sledi. Čisto je prepričan, da mu ne moremo do živega. Zaradi tega celo mislim, da bi prišel naravnost k nam, če bi ga poklicali, in bi rekel: »Gospodje, jaz sem bil, ki sem se tisti večer peljal k opekarni.«

»Ne razumem vas prav,« je menil šef.

»To tudi ni potrebno,« je rekel Krag in se nasmehnil.

Tajnik.

Naslednjega jutra ob devetih se je peljal Krag sam v opekarno, kjer je pri dnevni svetlobi še enkrat in natančneje preiskal vso opekarno in njeno okolico.

Odkriti pa ni mogel ničesar važnega. Potrdila se je samo njegova domneva, da odeluh ni bil umorjen v opekarni, temveč da so njegovo truplo pozneje pripeljali tja.

Krag se je spomnil, da sta bila neznanca povprašala moža iz male hiše, kod drži cesta do Sandovega posestva, in je razmišljal: Zločincu, ki je s tako pretkano previdnostjo izvršil zločin, ne bo tako lahko priti do živega, ker si mora reči, da bodo truplo umorjenca prej ali slej našli v opekarni in da bi potem obema, ki sta se peljala mimo, prav lahko prišli na sled. Razen tega bi seveda moralo zbuditi sum, če bi se potem dognalo, da Sandovega posestva usodnega večera ni nihče obiskal.

Detektiv je iz tega sklepal, da je neznan par v Sandovi hiši gotovo znan in da je omenjenega večera resnično bil pri Sandu, potem ko je še poprej odložil truplo umorjenca v sušilnici opekarne.

Pri Sandu bo pač mogel izvedeti, kdo sta bili obe skrivnostni osebi.

To sklepanje se mu je zdelo tako jasno, da se je takoj napotil proti posestvu, ki je ležalo blizu opekarne na griču.

Da ga ne bi spoznali, je sklenil nastopiti kot trgovski potnik ali kaj podobnega.

Ko je stopil čez dvorišče, je opazil majhno kočijo, ki je stala tam. Ugotovil je, da lahko sedita v njej dve osebi in da je poleg njiju še

trgovske šole g. Marinčka. Tovariši so spravili letalo na vrh hriba Bloščka in so spustili mladega Marinčka v zrak. Dvignil se je kakih 25 metrov, a je višinsko krmilo baje krenilo preveč navpično, zato se je letalo prevzdignilo in takoj nato zrušilo na tla. Sreča v nesreči je, da si je mladi letalec, o katerem so vsi mislili, da je pod treskami zdrobljenega letala mrtev, zlomil samo desno nogo v kolku. Zdenka Marinčka so spravili v ljubljansko bolnišnico.

* **Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani, Kongresni trg 2/II.** (trgovski učni zavod) je dosegel v preteklih letih najboljše uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšim programom, ki ga izvajajo samo prvovrstne učne moči. Istotam se vrše razni večerni jezikovni, strojepisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje ustno ali pismeno vsa pojasnila brezplačno. Priporočamo!

* **K požaru v Tržiču.** Kakor smo poročali, je dne 29. avgusta nastal požar na strehi bivše veletovornice Mally & Demberger. Ker naše prvotno poročilo ni bilo točno in je ustvarjalo sum požiga, se je naš dopisnik obrnil na vse odločilne činitele ter je prejel nastopna pojasnila: Z Glavnega trga držijo v omenjeno hišo glavna vrata v veliko obokano vežo. Na desni strani veže so vrata od dimnika in ta dimnik veže vse štedilnike in peči stanovanj in sob desnega pročelja. Do II. nadstropja drži samo ena cev, od tega nadstropja dalje je pa tako zvani ruski dimnik z dvema cevama. Konstrukcija ostrešja in podstrešja vobče je staromodna, kar izhaja posebno še iz tega, da vodita skozi opisani dimnik dva trama, obita ob vsaki strani dimnika le s tanko pločevino. Že na večer pred požarom so se vnele saje v dimniku, kjer sta vdelana ta dva trama. Ker je bilo zelo viharo, je naravno, da je vihar raznašal iskre na vse strani in da so padale tudi na omenjena trama in tamkaj počasi tlele, dokler ni prišlo naslednji večer prav tu do nastopa požara. Napačno je

torej naše prvotno poročilo, da je nastal požar na južnem delu podstrešja in ne pri dimniku. Ko je prejel naš dopisnik navedeni opis nastalega požara, se je takoj napotil h g. Eriku Gismanu, sedanjemu lastniku tvornice in ga prosil odpuščanja zaradi poprejšnjega napačnega poročanja o nastalem požaru. G. Gisman se je z opravičilom zadovoljil in je velikodušno obljubil, da že pripravljene tožbe ne bo vložil.

* **Žrtve granat.** Ipavčevi v Škodnikih nad Avčami so zbirali stare granate, šrapnele in druge take izstrelke, da bi z njih prodajo kaj zaslužili. V poslednjih dneh so zbrali mnogo takega materiala. V petek so blago naložili na voz in se z njim odpravili v mesto, da bi ga tam prodali. Niso pa še zapustili vasi, ko je z voza padla na tla granata in se razpočila. Učinek je bil strašen: 6-letni France in njegov 26-letni stric Franjo Ipavec sta bila na mestu ubita, 20-letni Stanislav in 15-letni Pavel pa sta dobila zelo nevarne rane. — Druga nesreča se je pripetila istega dne v Oslavju. Delavec Anton Debenjak, star 28 let, je kraj poti našel dinamitno patrono, jo pobral in izkušal razstaviti. Razpočila se mu je v rokah. Dobil je smrtno nevarne rane. Sicer so ga takoj prepeljali v goriško bolnišnico, vendar je kmalu izdihnil.

* **Strela je ubila prejšnji četrtek na Rožnem vrhu pri Šmartnem blizu Celja** posestnikovo ženo Nežo Brežnikovo, mater treh otrok. Pokojnica je bila skrbna gospodinja in priljubljena pri vaščanih. Hudo prizadeti družini naše iskreno sožalje!

* **Gasilci so preprečili, da ni zgorela papirnica v Vevčah.** Te dni je začelo goreti podstrešje dvonadstropnega poslopja vevške papirnice, kjer so v spodnjih prostorih veliki stroji za mletje starega papirja. Z ognjem so se najprej začeli boriti tvorniški gasilci, kmalu pa so prišli na pomoč ljubljanski poklicni in prostovoljni gasilci, nato pa še gasilci iz Zaloga, Zg. Kašlja, Bizovika, Sostrega, Sp.

Kašlja, Sneberij, Zadobrove, Device Marije v Polju in iz Sp. Šiške. Delovalo je šest motorov. Naporom gasilcev se je zahvaliti, da je bil ogenj udušen in da nesreča ni bila prevelika.

* **Eksplozija granate pod Sabotinom** je zahtevala tri žrtve. V bližini Št. Mavra pod Sabotinom se je pripetila strašna nesreča, ki je zahtevala življenje treh otrok. Naravnost po naključju je četrti, ki je bil v njihovi družbi, ostal nepoškodovan. Usodnega dne zjutraj so se odpravili 13-letni Lojze, njegov brat 15-letni Josip in njuna sestra 11-letna Angela Figlova in njihov 13-letni bratranec Valentin Figel iz Št. Mavra v goro po stare izstrelke in drugo tako zarjavelo železo, ki ga je iz časov svetovne vojne še zmerom mnogo na nekdanjih bojiščih. V neki grapi pod Sabotinom so menda našli staro granato in jo izkušali razstaviti. Nastala je eksplozija in drobci granate so Lojzka, Angelo in Valentina strašno razmesarili. Najstarejši Josip je ostal po golem naključju nepoškodovan. Angela je bila na mestu mrtva. Lojzeta so našli smrtno ranjenega v nezvesti, Valentin pa je ljudem v rokah izdihnil. Na krike nesrečnih otrok so prihiteli kmetje z bližnjih njih ter takoj prepeljali Angelo in Valentina v vas, Lojzeta pa v goriško bolnišnico, kjer je umrl.

* **V zadnjem trenutku rešitev pred smrtjo.** V Lučah pri Višnji gori je že nekaj dni zaposlenih več delavcev pri meliorizaciji ondotne doline. V glavnem delajo delavci pri požiralniku, ki ga nameravajo razširiti. Pet domačih fantov je požiralnik širilo na osem metrov širine, nekaj delavcev pa je bilo zaposlenih zunaj okrog požiralnika. Ti so nenadno opazili, da se je pričela zemlja udirati. Vsi prestrašeni so takoj začeli klicati fante, ki so bili v prodoru, naj pridejo ven, ker se zemlja seseda. Res so z vso naglico prihiteli iz požiralnika. Le malo je manjkalo, da zadnjega ni zasula zemlja. Očitno delavci niso navajeni takega dela, saj v požiralniku niti

dovolj prostora za truplo, ne da bi bilo mogoče truplo videti.

Detektiv je stopil v hišo in potrkal na vrata.

Služkinja je odprla.

»Ali bi lahko govoril z gospodom?«

»Prosim.«

Služkinja ga je povedla v sobo, kjer mu je prišel nasproti visok, ogorel mož. Ljubeznivo mu je podal roko in menil:

»Veseli me, da ste me obiskali. Dober dan, gospod Krag. S čim vam lahko postrežem?«

Torej me je spoznal, si je mislil Krag, ne da bi samo za trenutek izgubil prisebnost. Z bliskovito hitrostjo si je napravil drug načrt.

»Tako boste izvedeli. Samo bi vas prosil, da se lahko razgovorim z vami nemoteno.« je odgovoril.

Veleposestnik ga je povedel v bližnjo sobo in Krag je porabil ta trenutek, da je potegnil iz ovratnice iglo. Bila je dar, ki ga je prejel od člana angleške spodnje zbornice iz hvaležnosti za neko uslugo.

»Prosim, sedite,« je rekel veleposestnik. »Upam, da ni kdo izmed mojih ljudi napravil kaj hudega. Ali pa gre morda za mrliča v opekarni? Ali ste zaradi tega prišli k meni?«

»Ne, ne,« je odgovoril detektiv in sedel nasproti veleposestniku.

»Ne gre za nikak zločin.«

»Izvolite sesti,« je rekel veleposestnik. »Upam, da ni kdo izmed mojih ljudi napravil kaj zlega. Ali gre morda za mrliča v opekarni? Ali ste zaradi tega prišli k meni?«

»O, ne,« je odgovoril detektiv in sedel veleposestniku nasproti. »Ne gre za nikakšen zločin.«

»Vrag ve, ali vam smem verjeti,« se je

smejal veleposestnik. »Bog ve kaj vas je privedlo sem.«

Krag je zelo pazil, da bi se ne zagovoril. Ali morda oni kaj ve?

V naslednjem trenutku si je to misel že spet izbil iz glave. Saj je čisto nemogoče.

Vzel je briljantno iglo iz žepa.

»Obiskal sem vas zaradi tele igle,« je rekel. »Velika dragocenost je.«

Sand ga je opazoval z občudujočimi pogledi.

»Ali je bila ukradena?« je menil.

»Ne, izgubljena je bila.«

»Izgubljena?«

»Da. Poslušajte! Zjutraj, dvanajstega tega meseca so našli to iglo spodaj na cesti prav poleg male hiše. Vredna je najmanj tisoč kron. Najditelj jo je izročil policiji. V liste smo že dali oglas, naj se lastnik javi, a dolej se še ni zglasil pri nas. Zato smo mislili, da jo je morda izgubil kakšen tujec, in smo zaradi tega začeli zadevo natančneje preiskovati. Mož, ki prebiva doli v mali hiši, je dejal, da je obstal enajstega pred njegovo hišo voz. Mlad gospod in dama sta sedela v njem. Povprašala sta moža, kod drži cesta k vam. Na policiji smo začeli misliti, da je lastnik igle morda katera izmed teh oseb. Zaradi tega me pošlja šef k vam z vprašanjem, kdo vas je zvečer enajstega obiskal.«

Veleposestnik Sand je z velikim zanimanjem poslušal Kragovo poročilo in potem odgovoril:

»Mlad gospod in dama ste rekli? No, to je pomota. Zadnja meseca me ni prav nihče obiskal. Ali je bil morda celo mlad zakonski par? V tem trenutku ne poznam nobenega novoporočenega para.«

Detektiv je trenutek premišljal.

»To je vendar čudno,« je rekel. »Oba sta izrecno vprašala po cesti do Sandovega veleposestva.«

»Res čudno je.«

»Peljala sta se z majhno kočijo.«

»Z majhno kočijo?«

Veleposestnik se je hlastno dvignil.

»In to je bilo enajstega, pravite?« je vprašal.

»Da.«

»Zvečer? Takole okoli enaindvajsete ure?«

Stopil je nemirno po sobi gor in dol. Detektivu se je zdelo, da se peča z neko posebno mislijo.

»Ne, ne! Odkod naj bi imel tako dragoceno iglo?« je rekel napol sam sebi.

»Kdo?« je hitro vprašal Krag.

»Mislim sem na tajnika,« je odvrnil Sand. »Tajnik Ström, ki občuje v naši hiši. Bil je, sodim, pred kakšnimi štirinajstimi dnevi nekoč popoldne tu. Takole proti osemnajsti uri me je potem naprosil, naj mu posodim voz in konja, češ da ima neko pot.«

»Sam?« je vprašal Krag.

»Da, sam. Rekel je, da se bo sam peljal.«

»In kdaj se je potem vrnil?«

»Okoli enaindvajsete ure. No, morda je bilo tudi že malo pozneje. Vsekako je bilo že čisto temno in spominjam se, da sem se z njim prerekal, ker se je vrnil tako pozno.«

»A dama?«

»Ne, nikakšne dame ni bilo z njim. Čisto sam je bil, ko se je odpeljal in čisto sam, ko se je vrnil.«

»Ali vam ni povedal, kje je bil?«

»Ne. Zmerom je nekoliko čudaški. Rekel je samo, da ima neko pot.«

(Dalje prih.)

niso postavili potrebnih opor.— 19-letni Ludovik Trpin je pa kopal pesek v Spodnji Dragi. Ko je izkopaval neko plast v višini štirih metrov, se mu je naenkrat vsa plast utrgala. Komaj je ušel, da ga ni živega pod-sulo. Zlomilo pa mu je levo nogo. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Smrtna nesreča kolesarja.** Na cesti Sv. Benedikt—Gornja Radgona so našli ob cestnem jarku nezvestnega 25-letnega kovaškega pomočnika Aleksandra Gečka, ki je bil padel s kolesa. Ponesrečenec je kmalu umrl. Aleksander Geček je bil sin kovača Štefana Gečka, glavne obremenilne priče proti Michaelu Zemljiču in bratoma Markucijema.

* **Ljubezenska žaloigra.** V Novi vasi pri Mariboru se je odigrala ljubezenska žaloigra, ki je pretresla vse mesto in okolico. Na njivi blizu kapelice ob Spodnji radvanjski cesti sta ponoči odjeknila dva strela, ki sta pretrgala nit življenja dveh mladim bitjem, 25-letnemu delavcu Rudolfu Ogrizku in 17-letni Ziti Lobnikovi iz Nove vasi. Blizu Ogrizkovega trupa so našli poslovljno pismo, v katerem oba sporočata, da sta šla prostovoljno v smrt, ker je njuna ljubezen nerazdružljiva. Rudolf Ogrizek je bil zelo pridni fant. Lobnikovi pa so Ziti zabranili vsak sestanek z njim. Tudi ji mati ni dovolila, da bi usodnega dne šla na Pohorje. To je povedala svojemu fantu in kmalu nato sta se odločila za obupni korak.

* **Naplava trupa.** Te dni je naplavila Drava pri Mariboru truplo mlajšega moškega, pri katerem so našli legitimacijo SPD na ime Stanka Uršiča, črkostavca, starega 28 let. Stanko Uršič, ki je bil zaposlen kot stavec pri Hinku Saksu, je bil zadnje čase zelo portrt. Zato je verjetno, da je izvršil samomor.

* **Smrt otroka sredi goreče hiše.** V Štatenbergu nad Makolami je nedavno ponoči pri posestniku Skledarju Cirilu nastal požar, ki je zahteval tudi smrt dve in pol leta starega otroka. Skledarjevi, katerih lesena in s slamo krita hiša je stala na samotnem hribčku, so tedaj že spali: stara mati in mati s tremi otroki. Nenavaden svet nad glavo je prebudil ženo Agato, ki sprvi ni vedela, kaj naj vse to pomeni. V naslednjem trenutku je pa z grozo ugotovila, da je hiša gorela. Brž je prebudila babico in otroke, ki sta jih nesli pred hišo. Ogenj je že od vseh strani lizal domačijo, ko je uboga žena stekla še v hlev, da bi rešila živino. Tedaj pa se je zgodilo najstrašnejše. Kdove kako se je najmlajši otrok, dve in pol leta stari fantek v splošni zmedzi znašel ponovno v hiši, ki se je že začela podirati. Odrasli, ki so bili priča otrokove smrti, ki je živ zgorel, vedo povedati le to, da so ga videli sredi sobe še živega, a mu niso mogli pomagati, ker je bil vstop v tem trenutku pri oknih in pri vratih zaradi silnih plamenov nemogoč. Ko je prišla mati, je dete že vse opečeno še, zadnjič dvignilo ročico, nato pa se je hiša sesula in pokopala otroka pod seboj. Nesrečna mati je obupavala, a ni bilo pomoči. Moža usodne noči ni bilo doma. Zaposlen je namreč na žagi v Poličanah in se vozi domov ob koncu tedna. Za nesrečo je izvedel šele naslednji večer. Kako je požar nastal, še ni znano. Zadevo preiskujejo policajski orožniki.

* **Nenavadna smrt na nesreča.** V Lepo vas pri Krškem se je napotil s tremi delavci posestnik Arh Janez iz Brezovske gore z namenom, da podere nekaj starih hrastov. Med podiranjem pa se je eden izmed hrastov nagnil na bližnjo bukev in jo s svojo težo napel v lok. Toda hrast je zaradi silne teže naposled le predrl skozi vejeve bukve, ki je, sproščena napetosti, tako silno udarila po močni hrastovi veji, da jo je gladko odbila in treščila proti zemlji. V svojo nesrečo je stal prav na tistem mestu posestnik Arh sam. Veja ga je tako udarila, da mu je zlomila no-

go, dvakrat levico in mu precej močno poškodovala glavo. Nesrečenec je na mestu obležal in je kmalu izdihnil.

* **Trije ponesrečenci iz Tržiča.** V nedeljo sta dva delavca iz Doline pri Sv. Katarini nad Tržičem, 39-letni France Ober in 26-letni Anton Kavčič, napravila s kolesoma izlet proti Jesenicam. Ko jima je privozil nasproti neki avto, sta se drug za drugim vlomilec nesrečno zaletela vanj, da sta dobila precej nevarne rane. Kavčič se je občutno potolkel po glavi in si nalomil noge, Ober pa je dobil nortanje poškodbe.

* **Lačen vlomilec.** Nedavno noč je s ponarejenimi ključi vdrl v gostilno »Pri beli zastavi« v Studencih poleg Maribora neznan vlomilec in začel stikati za živili. Našel je dosti dobrot, da se je do sitega najedel in napil, nato pa odšel. Moral pa je biti velik požeruh, ker je pojedel in popil kar za 200 dinarjev jedi in pijače.

* **Pojasnen vlom.** Vlom v vilo bančnega uradnika Baicha na Hradeckega cesti v Ljubljani, ki je bil izvršen pred dobrim poldrugim mesecem, je zdaj pojasnjen. Policija je že pred tedni aretirala oba glavna vlomilca, Stanka Jereba in Franceta Porento, a ta dva sta imela očitno še nekaj pomagačev, ki sta jih pa trdovratno tajila. Pred nekaj dnevi je stražnik aretiral še brezposelnega čevljarkega pomočnika, 23-letnega Stanka Kajzerja. Ko so ga na policiji zasliševali, je prišlo na dan, da je on iskani tretji vlomilec. Vlom v Baichovo vilo so izvršili, ko je bila gospodarjeva družina na počitnicah. Pa so jih pri pošlu zalotili neki zidarji, ki so v vili zapazili luč. Zadeva se jim je zdelala sumljiva in eden izmed njih je na vratih pozvonil. Glas zvonca je vlomilce, ki so si bili naložili že precej plena, preplašil. Poskakali so skozi okno in izginili v noč. Zidarji so se sicer pogнали za njimi, a preganjanje je ostalo brez uspeha. Le blizu vile so našli na tleh rjav moški šoln, ki ga je eden izmed tatov zgubil, ko je skočil na cesto. Ta čevljar je bil sicer precej važen dokaz v rokah policije, a njega lastnik — bil je to Stanko Kajzer — je znal tako previdno ravnati, da mu niso mogli do živga. Čevljar, ki mu je ostal brez para, je tisto noč vrgel v Ljubljano, takoj naslednje jutro pa si je pri nekem čevljarju nabavil par čisto podobnih starih nizkih čevljev, tako da nihče ni mogel opaziti izpremembe. Kajzerja pa je težila še neka druga reč: od tiste noči je namreč nekaj časa hudo šepal na eno nogo, ki si jo je bil pri skoku iz vile izpahnil. Ko so detektivs poizvedovali pri njem, je pripovedoval, da je padel z neke lipe. Ko so ga zdaj aretirali, so našli pri njem še nekaj predmetov, ki so bili izginili iz Baichove vile.

* **Uboj v Škocijanu pred sodiščem.** Pred novomeškimi sodniki se je zagovarjal čevljarški mojster Fran Tomazin, ki je iz jeze ustrelil v Škocijanu občinskega odbornika posestnika Jožeta Zagorca, očeta štirih otrok. Obtoženi Tomazin je svoj zločin skesano priznal. Upošteva se razne olajševalne okoliščine ga je sodišče obsodilo na dve leti in mesec dni strogega zapor.

* **Materi je odgriznil nos.** Ko je vdova pomorskega kapetana 73-letna Roza Cotičeva v Mariboru šla na postajo, da bi vrgla pismo v nabiralnik, je priskočil k njej 52-letni sin Alfred in ji hotel iztrgati ročno torbico. Vdova se je naglo sklonila, a v tem trenutku jo je surovež ugriznil v obraz in ji odgriznil nos. Po dejanju je zbežal po Aleksandrovi cesti, kjer so ga aretirali. Na stražnici je povedal, da je prišel z Dunaja. Stori je to zato, ker mu mati ni hotela dati denarja. Sodijo, da ni pri zdravi pameti.

* **Divjaški mesar.** V Studencih so bili te dni številni ljudje priče neverjetnega primera podivjanosti. Mesarski mojster Glaser je navalil na delavca Antona Gerkmana, ker mu je

bil ta dolžan 150 Din. Podrl ga je na tla in vrgel večkrat ob zid, nato pa sirovo hodil po njem in mu strl križ. Prizadejal mu je več smrtnonevarnih poškodb. Orožniki so poklicali reševalce, ki so nesrečnega Gerkmana prepeljali v mariborsko bolnišnico. Zverinskega mesarja so zaprli. Orožniki so ga komaj rešili pred razburjeno množico, ki je hotela navaliti nanj.

* **V Zagrebu aretiran mariborski pustolovec.** Znani mariborski pustolovec Karel Zorko je pred meseci prišel v Pregradovo trgovino v Mariboru in zahteval s pravilno dobavnico na račun veleposestnika Baumana iz Št. Ilje v Slovenskih goricah za 16.000 dinarjev manufakturne blaga. Trgovec pa je telefonično obvestil policijo in ugotovili so, da je Zorko štampiljko in podpis ponaredil. Zorko je pobegnil v Osijek in tam nadaljeval svoje pustolovsko življenje pod imenom Karla Mačka. Ko so mu postala tla tam prevročna, je odšel v Beograd in potem v Zagreb, kjer pa so Zorka prijeli in zaprli.

* **Obsodba junakov noža.** Pred malim senatom v Ljubljani je bila končana glavna obravnava proti štirim junakom noža. Bilo je v nedeljo 7. julija ponoči pred šolo v Lešah na Gorenjskem. V gostilni so se poprej fantje sprli zaradi plesa. Prepri so prenesli na cesto. Hlapec France Zdešar je postal žrtev pokola. Državno tožilstvo je obtožilo Jožeta Kersnika, 35-letnega oženega čevljarja v Lešah, zločina hude telesne poškodbe, njegove pomagače, 23-letnega posestnikovega sina od Sv. Neže pri Brezju Janeza Pretnarja, 24-letnega krojača Franceta Kersnika, brata prvega, in Jožeta Zupana, 24-letnega sedlarja pa pomagana pri zločinu. Obsojeni so bili: Jože Kersnik kot glavni napadalec na dve leti in šest mesecev robije, njegovi pomagači pa vsak na eno leto strogega zapor. — Pred malim senatom sta bila nadalje obsojena zaradi noža 30-letni posestnik z Gozda pri Kamniku Lojze Senožetnik na eno leto robije in 26-letni Miha Kuhar s Krivčevega na eno leto in dva meseca robije. Bilo je 26. maja ponoči. V Romšakovih gostilni na Krivčevem so bili zbrani fantje. Navzočni so bili tudi vojaški geografskega zavoda iz Beograda, izmed katerih je vojak Polde Peterlin igral na harmoniko. Prišlo je do navzkrižja s fanti. Kuhar je Senožetnika nahujskal proti vojakom in mu pod mizo pomolil odprt nož. Senožetnik je nato udaril po gostilniški luči in sunil z nožem okrog tako, da je zadel desno oko Peterlinovo, ki se mu je izlilo.

* **Ropar Košanec spet na delu.** V noči na soboto je bil izvršen pri gostilničarju Franu Klemenšku v Studencih velik drzen vlom. Neznanec je stikal po kuhinji in ukradel več kilogramov sladkorja in masti in več zajemalk. Iz gostilniške sobe pa je odnesel 60 gramofonskih plošč in večjo množino cigaret. Zanimivo je, da so studenški orožniki že našli mast in gramofonske plošče, ki jih je vlomilec skril na bližnji njivi. Sumijo, da je vlom izvršil zloglasni ropar in vlomilec Košanec, ki je nedavno pobegnil iz celjskih zaporov. Napisal je tudi že več grozilnih pisem, iz katerih je ugotovljeno, da je izvršil 16. avgusta vlom pri trgovcu Šmidu v Limbušu.

* **Poizkušeni roparski napad.** Ko sta se posestnik Kristan Kuhar in njegov brat Edvard iz Loznice okrog polnoči vračala z vozom domov, sta ju v gozdu pri Črni napadla dva neznanca. Eden je zagrabil konja za uzdo, drugi pa je nameraval skočiti na voz. Toda oba brata sta skočila z voza, zgrabila napadalca in ju pošteno naklestila. Napadalca sta nato zbežala.

* **Zastrupiti jo hočejo.** Preužitarica Helena Terševčeva iz Metave je javila mariborskemu državnemu tožilstvu, da jo hoče nekdo zastrupiti s tem, da ji daje strup, očitno mišnico, v kavo, mleko in druga jedila. Zara-

di zauživanja teh jedi je dobila vse polno izpuščajev v ustih in grlu, zaradi česar je začela hirati in je neprestano bljuvala. Prav tako je prijavil Matevž Terševac, da ga hoče nekdo zastrupiti.

Iz popotnikove torbe

Nevaren požar v Megojnicah

Grize, septembra.

Predzadnji torek malo pred polnočjo je gasilski rog zbudil iz spanja ljudi v Megojnicah pri Grizah. Gorel je kozolec tamošnjega posestnika Jakoba Kloorja. Ko so prihiteli na pomoč gasilci, se je že tudi vžigalo nekaj metrov proč stoječe gospodarsko poslopje. Samo po zaslugi hitre pomoči domačih gasilcev je bil ogenj na gospodarskem poslopiju zaustavljen.

Ta nesreča je pokazala, kako zelo je bila potrebna nabava motorne brizgalne. Oddaljenost do vode je sicer precejšnja, pomoč nekaj ljudi, ki so prihiteli v Gasilski dom, pa je zadostovala, da je motorna brizgalna kmalu brizgala vodo v plamene. Takoj je bila pripravljena tudi ročna brizgalna pri bližnjem vodnjaku, kjer pa je vode kmalu zmanjkalo. V kratkem času sta prišli na pomoč tudi motoriki iz Žalca in iz Št. Petra. Vse tri motorke so vzorno delovale. Prispeli so potem tudi gasilci iz Vrbja. Posestnik je bil zavarovan in bo približno polovica škode poravnana z zavarovalnico.

V Megojnicah je pred 50 leti požar uničil srednji in spodnji del vasi, pred 15 leti, ko je rudniška lokomotiva zanetila požar, pa je pogorel zgornji del vasi. Tedaj prebivalci še niso imeli gasilnega orodja in je ogenj zato neusmiljeno gospodaril. Zdaj izražajo vsi žalovanje požrtvovalnemu delu gasilcev, da se mnogi niso brigali za gasilstvo. Motorno brizgalno so nabavili lani decembra in je zdaj prvič nastopila.

Prebivalci so prepričani, da je bil ogenj podtaknjen, ker si ne morejo razložiti, kako bi sicer mogel nastati ogenj v tako pozni nočni uri.

Razstava sadja, povrtnine in cvetja na Ježici

Ježica, septembra.

Letos ustanovljena podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva na Ježici vabi k sodelovanju in ogledu razstave sadja, povrtnine in cvetja. Razstava bo v ježiški šoli v nedeljo 15. in ponedeljek 16. t. m. dnevno od 7. do 19. ure. Zlasti obilna bo razstava dalij, zanimiva zlasti zaradi tega, ker se prvič predstavi javnosti nad 15 izredno lepih, v Sloveniji odgojenih novih sort. Otvoritev razstave bo v nedeljo 15. t. m. ob 7. zjutraj s predavanjem tajnika Kmetijske družbe g. Kafola o sadjarstvu. Ob 10. bo predaval ravnatelj mestne vrtnarije g. Lap o cveticah. Oba dneva ob 15. bo poskrbljeno za strokovno vodstvo po razstavi. Vstopnina bo prostovoljna.

Štiri žrtve Izgredov blizu Rogatca

Hum na Sotli, septembra.

Pri taborski cerkvi v občini Humu na Sotli blizu Rogatca je bilo v nedeljo cerkveno zganjanje, ki se ga je udeležilo okrog 1500 ljudi iz vse okolice. Narodni poslanec Mato Domovič, ki je bil izvoljen na listi dr. Mačka, je imel v neposredni bližini cerkve shod, ki ga ni prijavil oblastvom. Orožniška patrulja, ki se je dotlej zadrževala na šolskem dvorišču, se je zaradi tega napotila proti kraju, kjer se

je začel shod, da Domoviča po službeni dolžnosti opozori, da so shodi brez prijave oblastvom po zakonu zabranjeni.

Preden pa je prišla na lice mesta, je naletela na dva vinjena moška, ki sta se prepirala in pretepala. Komandir patrulje ju je opozoril, naj ne delata nereda, ter ju je pozval, naj se razideta. Med tem pa je večja skupina ljudi, ki je opazila patruljo, napadla orožnike, začela metati proti njim kamenje ter jih psovala z žaljivimi izrazi. Iz skupine so bili oddani tudi štirje revolverski strelci proti orožnikom. Orožniška patrulja se je zaradi tega umaknila za 120 do 150 m in je neprestano v imenu zakona pozivala napadalce, naj se razidejo.

Medtem ko so se orožniki umikali, je bilo šest izmed njih poškodovanih od kamenja in opek. Eden izmed njih, začasni orožnik Jordan Tosić, je bil huje ranjen. Ko se je ta zgrudil na tla, so ostali po svojih službenih predpisih uporabili puške in oddali najprej sedem strelcev v zrak; ko pa to ni nič pomagalo, osem strelcev proti napadalcem.

Na mestu so se mrtvi zgrudili na tla: Djuro Debeš, delavec iz Straže, star 55 let; Stjepan Burić, pekovski pomočnik iz Orešja, star 28 let; steklar Alojzij Keber iz Rusine, star 27 let. Hudo ranjen je bil v trebuh kmečki fant Konrad Tunrad s Huma na Sotli, star 18 let, ki je v ponedeljek umrl za poškodbami.

Ko so orožniki uporabili orožje, so se napadalci razbežali in je bil red takoj upoštevan. Določena je bila posebna preiskovalna komisija, ki jo sestavljajo zastopniki notranjega ministristva inspektor dr. Vlaškanin, zastopnik orožniške komande orožniški podpolkovnik Božidar Petković in zastopnik banske uprave savske banovine inspektor dr. Josip Vragović. Komisija ima nalogo, da na licu mesta dožene, kako je prišlo do popisane spopada in kdo ga je zakrivil. Proti krivcem bo takoj uveden postopek po zakonu, enako pa tudi proti sklicateljem neprijavljenega shoda. — AA.

Dve smrtni žrtvi zmedenega orožnika

Trbovlje, septembra.

Podnarednik Ludovik Gajšek je bil v noči na ponedeljek z orožnikom Nikolajem Stojanovičem v službi. Po pregledu trboveljskega okoliša sta se izmučena vračala domov in sta se zjutraj še oglasila v gostilni pri »Škratu.« Gajšek je naročil nekaj žganja in črno kavo. Toda žganja se ni dotaknil. Ko je popil kavo, je dejal gostilničarki, da mora kakšno dekle poklicati v gostilno.

Meneč, da gre za šalo, je gostilničarka poklicala v bližini stanujočo Faniko Pečnikovo, hčerko poduradnika, naj pride k nji. Ko je Fanika stopila v gostilniško sobo, je Gajšek nenadno planil pokoncu, potegnil samokres in zaklical: »Mirno!«

Prepadeni od nenadnega povelja očitno blaznega orožnika so obstali na mestu gostilničarka in njen sinko, Fanika Pečnikova in tudi Nikola Stojanović, ki pa se je hitro zavedel nevarnosti. Videč, da hoče Gajšek streljati, je Nikola skočil proti blaznemu tovarišu. Ali tisti trenutek je že zagrmel strel in nesrečni Nikola je bil zadet v trebuh.

Vsi so se iz gostilne pognali v beg, a Gajšek je streljal za bežečimi in zadel Faniko Pečnikovo v prsi, kjer ji je strel presegal žilo odvodnico, da je izkravavala. Smrtno zadet se je Nikola Stojanović z zadnjimi močmi pognal na cesto. Mimo se je prav tedaj pripeljal sodavičar Romih, ki je vzel ranjenca na voz in ga hitro prepeljal v rudniško bolnišnico. Zdravniki so takoj izvršili operacijo, vendar pa je bila pomoč zaman.

Ko je blazni Gajšek izstrelil vse patrone, se še ni našel nihče, ki bi ga ukrotil. Gostil-

ničarka se je s sinom skrila na podstrešje; le tako sta si rešila življenje. Gajšek pa se je iz gostilne napotil po cesti s samokresom v roki. Srečal je upokojenca Čatra, ga napadel in ranil z udarci po glavi. Takisto je napadel ženo kolarja Miheliča. Odpravil se je nato proti hiši klobučarja Adamleca. Tu so k sreči pravočasno zaprli vrata. Nato je šel h Kolškovi hiši. Hotel je vdreti vrata, ki pa se niso vdala. Zato se je Gajšek z močjo zaletel vanje in zlomil kljuko. Vsa prestrašena je tedaj uzrla pred seboj blaznega orožnika domača hčerka Pepca Marcelova iz Zagreba. Orožnik jo je še udaril z revolverjem po hrbtu, a se ji je posrečilo pobegniti iz hiše. Slednjič se je tudi Gajšek pognal skozi okno na cesto.

Tedaj se je vendarle našel rešitelj. Mimo je prišel krepki mornariški podnarednik Albin Pisanski, ki pravkar biva na dopustu. Z rokama, močnima kakor klešče, je obvladal Gajška in ga zadržal, medtem pa so seveda že bili poklicani orožniki, ki so odvedli Gajška s seboj na postajo in ga varno zastražili.

Pokojna Fanika Pečnikova je štela komaj 20 pomladi. Bila je vzorna podnačelnica pri Sokolu in vadiateljica naraščaja. Vsi, ki so jo poznali, žalujejo za mladenko, ki je bila na glasu zaradi svoje poštenosti in lepega značaja.

Nikola Stojanović je bil šele pripravnik v orožniški službi in je nedavno prišel v Trbovlje. Vsega je v Trbovljah 16 orožnikov pod poveljstvom poročnika Petroviča in komandirja Pangerčiča. Red na orožniški postaji je vzoren. Nikola Stojanović je bil med tovariši in prebivalstvom priljubljen zaradi svojega mirnega značaja. Štel je 28 let. Za njim bodo daleč doli v Vranji zajokali starši, žena in dva otročka.

Podnarednik Gajšek Ludovik je bil doma iz Poljčan in star 35 let. Že dalje časa je bil v službi v Trbovljah in je bil vesten orožnik. Samo v zadnjem času je kazal znake zmedenosti, vendar pa ob tem nihče ni mogel slutiti, da se mu bo um tako naglo omračil.

PREKMURSKI GLASNIK

V NAPADU BLAZNOSTI JE UMORIL OČETA.

Gornja Lendava, septembra.

Predzadnji torek se je zgodil v Otovcih pri Gornji Lendavi strašen dogodek, ki je razburil vse prebivalstvo v tamošnjem okolišu. Tam imajo Kerčevi posestvo. Gospodaril je 67-letni Janez Kerec, a poleg staršev je živel starejši sin Ludovik s svojo ženo in osemletno hčerko. Ludovik se je poročil pred devetimi leti, a je že leto dni po poroki kazal znake duševne bolezni. Počasi je postal nevaren drugim; večkrat pa je tudi zapustil dom in po več dni taval okrog. Nekoč je pobegnil celo v Slavonijo in se vrnil čez nekaj tednov. Svojem je pravil, da je spet zdrav in vsi so bili o tem prepričani. Njegovo duševno zdravje pa ni dolgo trajalo. Večkrat je grozil, da bo ubil ženo, otroka in očeta. Včasih je tako razgrajal po hiši, da so morali poklicati na pomoč sosede, ki so ga zvezali in stražili, dokler se ni umiril. Kadar je bil miren, pa je bil ves obupan in govoril je, da bo sam s seboj napravil konec.

Z očetom se je zmerom prepiral, ker mu ni hotel izročiti posestva. Da bi se rešili nevarnega umobolnika, so starši in njegova žena prosili, da bi bil sprejet v umobolnico Novo Celje. Pred dnevi je prišla ugodna rešitev, a domači so se zbal stroškov in so ga še pridržali doma.

Usodnega dne, ko so drugi odšli na polje in je v izbi ležal bolehn oče, je Ludovik že zelo zgodaj klestil veje pred hišo. Nankrat pa je s sekiro v roki planil v izbo in začel udrihati po očetu. Potem je preko njiv

zbežal v gozd. Ko je pozneje prišel domov njegov brat, je našel očeta s krvavo glavo in težko hropečega na postelji. Poklicali so zdravnika, ki je ukazal, naj ranjenca takoj odpeljejo v bolnišnico. Preden so bili vozniki pripravljeni, je stari Kerec umrl. Ubeglega Ludovika so orožniki precej časa zaman iskali in so že začeli domnevati, da je izvršil samomor. Naslednji dan, ko je sodna komisija iz Murske Sobote opravila svoj žalostni posel, je počasi in mirno s čevlji v rokah prikorakal proti domu blazni ubijalec. Na dvorišču je začuden obstal in mirno je pustil, da so ga orožniki uklenili. Svoje strašno dejanje je čisto pozabil. Pravil je, da se je izgubil v gozdu in da je dolgo iskal pot proti domu. Klical je svojo osemletno hčerko Sidiko, otrok pa se je skril v sobo in prestrašen vpil: »Ubil me bo!« Tudi rajnega očeta je še hotel videti. Ko so ga odvedli, je brezbržno stopal po poti s hribov v dolino.

V zadnjem trenutku preprečena železniška nesreča. Med postajama Puconci in Mostjanci na progi Murska Sobota—Hodoš bi kmalu prišlo do hude železniške nesreče, če ne bi strojevodja v zadnjem trenutku preprečil nesreče. Ko je jutri vlak zapustil postajo Puconce, je strojevodja nedaleč od postaje opazil, da leži na progi preko tračnice drevo. Strojvodja je takoj vlak ustavil ter s pomočjo osebja drevo odstranil. Dosedaj neznani zločinci so drevo položili na tračnice, da bi se vlak iztiril. Po odstranitvi ovire je vlak nadaljeval vožnjo. Zadeva je prijavljena orožnikom.

Huda nesreča z motornim kolesom. V nedeljo popoldne sta se peljala iz Turnišča proti Lendavi z motornim kolesom trgovca o. Josip Rous in mizar g. Karika, oba iz Turnišča. Na križišču cest v Genterovcih pa sta tresčila v tovorni avto lendavskega trgovca g. Weissa. Motorno kolo se je razbilo in oba vozača sta obležala poleg motorja krvava in nezavestna. Oba so prenesli v bližnjo gostilno, kamor je bil poklican zdravnik g. dr. Preiss iz Lendave, ki je ponesrečenca obvezal in odredil prevoz v murskosoboško bolnišnico. Rous je dobil tako hude poškodbe, da je menda že umrl. Mizar Karika je nekoliko manj poškodovan.

Jabolko ne pade daleč od drevesa. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je v tajni razpravi zagovarjal mladoletnik iz Gorice, ker je hotel zadaviti 64-letno preužitkarico Julijano Temeljino v Šalamencih. Obtoženi mladoletnik je bil obsojen na pet let robije. Zanimivo je, da je bil že obsojenčev oče obsojen zaradi umora na smrt na vešalih. Do usmrtitve pa ni prišlo, ker je tik pred tem umrl za jetiko.

NAŠI NA TUJEM

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, avgusta.

Samomor je izvršil blizu Sheybogana Lojze Grabnar, star 43 let. Bil je že dalj časa bolehen in brez dela, kar je zelo uničujoče vplvalo nanj. Nekega večera je izjavil svoji ženi, da mora zdoma. Ker se je zdelo ženi njegovo vedenje sumljivo, je izjavila, da pojde z njim. Odpeljala sta se z avtom proti mestu in med vožnjo ji je povedal, da si bo končal življenje. Ko sta prispela do zapuščenega kamnoloma tik pred mestom, je mož ustavil avto in stekel proti kamnolomu, žena pa za njim. Hotela ga je zadržati, pa je še njo potegnil za seboj, da sta oba padla v kamnolom, napolnjen z vodo. Žena se je v zadnjem trenutku ujela za skalo in zlezla iz vode, Grabnar je pa utonil.

V Claridgeju je postal žrtev avtomobilske nesreče Milan Pušnik, ki zapušča ženo in tri odrasle hčere.

V Clevelandu se je smrtno ponesrečil Jože Nemec, star 48 let, doma iz Velike Polane v Prekmurju. Nekaj dni prej mu je umrla žena, ki jo je zadela kap. Doma je bil iz Hotize pri Dolnji Lendavi.

Umrli so: v Claridgeu Vincenc Sesler, Matija Rogina in Ivanka Suklova, v Lorainu Marija Klinarjeva, stara 75 let, doma iz okolice Škofje Loke, v Boytonu Janez Dolina, doma od Sv. Antona v Poljanski dolini, v Clevelandu Anton Rodič, star 67 let, doma iz Jurke vasi pri Straži na Dolenjskem in Rozalija Čarovičeva, rojena Bučarjeva, doma iz Novakov pri Ribniku, v Realianceju pa Lucija Kalanova, stara 53 let, doma iz Puštala pri Škofji Loki.

Izgon tujih delavcev iz Francije. Francosko ministrstvo dela je izdalo navodila, naj oblastva izženejo iz države vse one tuje delavce, ki še ne prebivajo v Franciji deset let in ki na Francijo niso navezani z rodbinskimi zvezami. Zaradi te odredbe so tudi mnogi naši izseljenci v nevarnosti, da izgubijo zaslužek in da se bodo morali vrniti domov. Mnogi od njih še ne živijo 10 let v Franciji. V Franciji dobijo vsi tuji delavci osebne legitimacije, ki se vsako leto izmenjavajo. Kdor nima osebne legitimacije, ne more dobiti zaposlitve.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Telečja jetra. Telečja jetra zreži na tanke kose in jih hitro opeci na vroči masti. Ko so pečena, jih osoli in popopravi, zloži na topel krožnik v obliki venca in polij z omako. Jetra postavi, da ostanejo topla, nad vrelo vodo, medtem ko pripravljaš omako. O m a k a : V kozi, v kateri si pekla jetra, razpusti žlico sirovega masla, dodaj žlico limonovega soka, žlico soka od pečenke, štiri žlice goveje juhe in pol žlice drobno sesekljanega zelenega peteršilja. Vse skupaj naj malo povre, nato omako polij po jetrih.

Koštrunja juha. 60 dek koštrunjega ali ovčjega mesa zreži na drobne kose kakor za golaž. V kozi razbela mast, prepraži dve žlici drobno sesekljane čebule in strok česna. Stresi zrezano meso na čebulo in ga popeci. Ko je meso popečeno, poberi z žlico mast proč, na soku pa prepraži štiri deke moke. Ko moka porumeni, osoli, prilij dva litra vode in premešaj. Dodaj šest žlic na rezance narezane zelenjave (korenček, peteršilj, zeleno in čebulo) in naj pokrito vre do mehkega. Če je juha še zmerom zelo mastna, poberi mast proč. Ko je juha gotova, primešaj v juho za vsako osebo po eno žlico dušenega riža in daj na mizo.

Špehovi cmoki. Zreži šest žemelj na kocke, istotako 10 dek slanine in jo prepraži, nato zlij po žemljah. V loncu žvrkljaj dve jajci in malo več ko četrt litra mleka, polij tudi to po žemljah ter zmešaj. Primešaj pet žlic moke in osoli. Iz tega testa napravi srednje de-

bele cmoke in jih v vreli vodi skuhaj. Vro naj 20 minut. Kuhane poberi v skledo in zabeli z ocvirki ali mastjo, v kateri si zarumenila drobtine. Daš s solato ali pa s poljubno omako na mizo.

Praktični nasveti

Kako očistimo peč. Glinaste peči umijemo z milnico, v kateri smo raztopili košček sode. Nato peč s suhimi krpmi obrišemo. V trgovini za barve kupimo četrt bile barve v prahu (barva naj se vjema z barvo peči) in jo raztopimo v litru mlačne vode. S to mešanico namažemo vso peč, ki jo nato obrišemo s suhimi krpmi. Peč se bo svetila kakor nova. Če ima peč špranje in se kadi, zamažemo špranje s tole mešanico: zmešamo en del zmlete krede, en del mavca in toliko vode, da dobimo prav gosto kašo. S tem zamažemo špranje. Delati moramo pa hitro, ker se mavec hitro strdi. Ko se posuši, obrišemo s krpo.

Tudi glavnik potrebuje nege. Kadar kupimo glavnik, moramo zmerom pogledati, da so zobje glavnika lepo okrogli in ne špičasti. Vsakokrat, ko se počesemo, odstranimo lase in glavnik obrišemo s krpo, ki jo imamo zmerom v predalu poleg glavnika. Enkrat na mesec glavnik umijemo, in sicer z milom in krtačico, nato ga do suhega obrišemo. Če je pa glavnik narejen iz roga, ga pa ne smemo umivati z milom, ker postanejo zobje glavnika robati, ampak ga samo s suho krpo obrišemo.

Umazane krtače za obleko ali pa čevlje očistimo takole: Otrobe dobro segrejemo in jih posujemo na krtačo in potem hitro na ostrem robu stola, kamor smo položili kos papirja, krtačimo. To večkrat ponovimo, da je krtača čista. Mastne krtače pa očistimo tako, da nalijemo toliko bencina v posodo, kolikor so dolge ščetine krtače. Krtačo položimo v bencin in pustimo nekaj časa, da se na krtači mast stopi. Nato hitro na ostrem robu in po papirju krtačimo, da papir vrska maščobo. Papir večkrat menjamo. Z bencinom je treba previdno ravnavati zaradi nevarnosti ognja. Najbolje je, če opravimo to delo zunaj na prostem.

ZANIMIVOSTI

× **Političen napad v Ameriki.** V Baton Rougeju, glavnem mestu države Louisiane, je senator Huye Long, znani nasprotnik Roosevelta, postal žrtev napada. Bil je ustreljen v trebuh. Napadel ga je na hodniku državne zbornice zdravnik dr. Weiss, ki je bil že dalje časa politični nasprotnik Longa. Napadalca sta dva detektiva ustrelila. Njegovo truplo je bilo čisto preluknjano. Longa so morali takoj operirati in mu dovesti tuje krvi, vendar pa je nekaj dni nato umrl. Zdravniki mislijo, da je bila krogla, ki ga je ranila, zastrupljena. Senator Long, imenovan diktor Louisiane, je bil eden izmed najbolj gorečih nasprotnikov Rooseveltove politike.

× **Edini abesinski list.** V Parizu živi bivši tiskarnar Alexis Devage, ki je pred 23 leti osnoval prvi in edini abesinski list »Ethiopi Malektenia«. Ta list, ki izhaja v francoskem jeziku, je še danes brez časopisnega tekmeča. Zanimivo je, kako je prišlo do tega lista. Ko so l. 1910. osnovali francosko-abesinsko železniško družbo, so sklenili, da bodo v Addis Abebi odprli tudi francosko tiskarno. Vodstvo je prevzel Devage, ki je spravil v abesinsko prestolnico potrebne tiskarniške priprave. — Francoski stavci pa niso hoteli v Abesinijo. Zato si je moral Devage poiskati nekoliko mladih Abesincev, ki so bili obiskovali fran-

gosko žolo. Učil jih je tiskarstva, za kar je potreboval dve polni leti. Šele 1913. je lahko izšla prva številka njegovega lista. Ta list izhaja še danes dvakrat tedensko na štirih straneh. Razen običajnih vesti in uradnih obvestil objavlja borzne tečaje, prihod in odhod parnikov iz Džibutija in oglase.

✕ **Kitajka je rodila osmerčke.** Žena nekega mehanika na južnem Kitajskem je rodila osmerčke, sedem dečkov in deklico. Mati in otroci so vsi zdravi. Če je ta vest resnična, tedaj ima Kitajska rekord, ki se z njim lahko postavi, zakaj doslej ni znan noben zanesljivo resničen primer, da bi kakšna ženska rodila toliko otrok na en mah. Pri nekih ženskah sploh obstoji nagnjenje do porodov več otrok na enkrat. Tako je neka Škotka med 14 porodi 11krat rodila dvojčke. Med 44 otroki neke druge ženske je bilo 26 dvojčkov in 18 trojčkov. V Rusiji je spravila neka ženska z 21 porodi 77 otrok na svet. Neka zamorka v Alburiji na Zlati obali je imela pri drugem porodu dvojčke, pri tretjem četvorčke, pri šestem šestorčke. Neka druga plodovita mati je rodila 11krat, in sicer trikrat dvojčke, šestkrat trojčke in dvakrat četvorčke, skupaj torej 32 otrok. Ona sama je bila četvorček, njen mož pa dvojček.

✕ **700 smrtnih žrtev vrtnčastega viharja na polotoku Floridi.** Te dni je silni vrtnčasti vihar na polotoku Floridi povzročil strašna razdejanja. Vihar je podrl cele skupine hiš in posamezne dele nosil po zraku. Bolnišnice v Miamiu so prenapolnjene z ranjenci. Mnogi so si rešili življenje s tem, ker so se v viharju oprili dreves. Po dosedanjih poročilih je v orkanu zgubilo življenje kakšnih 700 ljudi, več tisoč pa je ranjenih. Škoda je neprecenljiva. Samo mesto Tampa ima škode nad milijon dolarjev. Letalec, ki je preletel otoke ob Floridi, je izjavil, da je na otoku Moradi ostalo samo 25 ljudi, ki so preživeli neurje.

✕ **Kaj pravi ženska, ki je skakala z oblakov.** Katarina Paulusova, ki živi v okolici Berlina, je bila pred davnimi leti znana po vsem svetu kot kraljica zraka: 516-krat se je dvignila v zračne višave in je 147-krat je skočila iz balona. Danes šteje letalka 65 let in nemški letalci jo še zmerom imenujejo „naša Katarina“. Ko je Paulusovo obiskal poročevalec nekega nemškega lista, ga je prijazno sprejela in mu na dolgo in široko opisovala svoje življenje. Veselje do zračnih višav je zbudil v njej neki Latemann, ki je pred leti skakal v okolici Wiesbadna iz svojega balona. Pri nekem skoku se je ponesrečil in Paulusova je bila prva, ki mu je nudila pomoč. Povabil jo je s seboj in čez 14 dni se je že prvič dvignila z balonom nad oblake. Kaj kmalu pa je pričela slediti tudi svojemu mojstru in skakati iz balona. Srce ji je utripalo, ko je prvič gledala pod seboj na zbrano množico, ki je pasla radovednost. Pred skokom jo je še izpodbujal njen mojster, nato pa se je na dano znamenje spustila iz balona. Nesreča je hotela, da je priletela na železniško progo prav v trenutku, ko bi moral privoziti mimo dunajski brzi vlak. Ljudje so takoj skočili na progo, ji pomagali in jo rešili najhujšega. Zelo goreče je kraljica zraka pripovedovala, kaj se ji je zgodilo pri skoku iz balona v bližini Elberfelda. Padalo se ji ni odprlo pravočasno in je zaradi tega obtičala na nekem velikem drevesu v gozdu. Ko so jo potegnili z drevesa, je imela vse polno prask po telesu. Ob neki drugi priliki, ko sta se kazala z mojstrom, pa jo je veter odnesel daleč od kraja, kjer bi morala pristati. Nezavestna je obležala na tleh in so jo našli ljudje šele drugi dan. Kraljica zraka še tudi danes budno zasleduje razvoj letalstva, zlasti pa skoke iz zračnih višav. Po njenem mnenju ni skakanje iz letal danes nič posebnega. Skakalci so danes opremljeni z vsemi mogočimi pripomočki. Z

besedami: »V svoji mladosti sem napravila mnogo skokov v negotovost, le za skok v zakon se nisem mogla nikdar odločiti.« Je končala svoje pripovedovanje.

PROGRAM RADIA LJUBLJANA

od 15. do 22. septembra.

Nedelja, 15. septembra: 7.30: Sodobne tehnične pridobitve v vinogradništvu in kletarstvu (inž. Goriup Sergej); 8.00: čas, poročila, spored; 8.15: mešan narezek mrzlih plošč; 9.00: versko predavanje (p. Gvido Rant); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve; 10.00: V kraljestvu lutk (orkestralna in reproducirana glasba, klavirski koncert in razni prizori); 12.00: čas, spored, obvestila; 12.15: kar želite, to dobite (reproduciran koncert); 16.00: Udovičeva in Laušetova pojeta na ploščah; 16.15: za našo gospodinjjo: O sadju (Travnova); 16.30: citre in harmonika, vmes prenos tekme harmonikarjev z velesojima; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, vreme, poročila, obvestila, spored; 20.15: Jože Vombergar: Ujeta smrt — zvočna igra (igrali bodo člani radijskega dramskega studija; režija inž. Pengov; skladbe in glasbeno vodstvo profesor Lipovšek); 21.30: za zabavo in ples (prenos iz nebotečnika); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Na vasi pa fantje pojo!

Ponedeljek, 16. septembra: 12.00: Zakaj veseli bi ne peli (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila, spored; 13.15: nekaj venčkov na ploščah; 14.00: vreme, borza; 18.00: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 18.20: Jesse Crawford igra na orglah (plošče); 18.40: V novo sezono (načrt sporeda za l. 1935/36); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Zagreba; 20.45: Kmečki trio; 21.15: valčkova ura (radijski orkester); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: operetni napevi (pela bosta Sokova in Franzl s spremljevanjem radijskega orkestra).

Torek, 17. septembra: 12.00: Ob modrih vodah havajskih (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: pesem, godba, ples (pel bo Drago Žagar s spremljevanjem radijskega orkestra); 14.00: vreme, borza; 18.00: uvertire (radijski orkester); 18.40: Zgodovina starega Kitaja (Franc Tersglav); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: vokalni solistični koncert Župevčeve; 20.30: nekaj veselih napevov (mandolinistični sekstet); 21.10: švicarski mednarodni koncert (prenos iz bernskega studia); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.10: dr. Iva Šorlija vesel prizor (igrali bodo člani radijskega dramskega studija); 22.30: angleške plošče.

Sreda, 18. septembra: 12.00: pesmi donskih kozakov na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Bratci veseli vsi (napitnice na ploščah); 14.00: vreme, borza; 18.00: otroška ura: Miška Miki in Mikec (Gabrijelčičeva in Juvanova); 18.40: pogovor s poslušalci; 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Turina: Zandonai »Romeo in Julija« (opera); 22.00: čas, vreme, poročila, spored.

Četrtek, 19. septembra: 12.00: slavnih mojstrov slavna dela (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Od Prage do Tatere (plošče); 14.00: vreme, borza; 18.00: za zabavo in za ples (prenos iz nebotečnika); 18.40: slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: citraški trio »Vesna«.

Petek, 20. septembra: 12.00: tenorji na plo-

ščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: po naših narodnih stezicah; 14.00: vreme, borza; 18.00: ženska ura Olike in higijena (dr. Šimec); 18.20: klavirski koncert na ploščah (igral bo Ignacij Jan Paderewski); 18.40: pereča pravna vprašanja: O kmečki zaščiti (dr. Voršič); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: večer slovenske pesmi (koncert Ljubljanskega Zvona); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: za ples in kratek čas (pel bo Mirko Premelč s spremljevanjem radijskega jazza).

Sobota, 21. sept.: 12.00: plošča za ploščo; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: plošča za ploščo; 14.00: vreme; 18.00: za dobro voljo (radijski orkester); 18.40: zunanji politični pregled (dr. Kuhar); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Poglejmo na gorenjsko stran (sodelovali bodo: Vodnik, fantovski zbor, Stritarjev tercet, člani radijske dramske družine, Magistrov trio in radijski orkester); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Lahkih nog naokrog (radijski orkester).

Listnica uredništva

Mirovče—Djevdjelija. Pismo se je moralo neke izgubiti. Pišite še enkrat. Kratko. Taka slika stane okroglo 80 Din.

Deskova vas. Zadeva je že toliko razpletena, da se morate obrniti na odvetnika, ki mu morate seveda natanko pojasniti vso reč, da vam bo lahko svetoval.

Vuhred—Sv. Anton. Vse preveč osebno. Zakon!

Za smeh in kratek čas

Mož in žena.

Žena: »No, možiček, kaj praviš k moji novi obleki?«

Mož: »Obrni se. No, pa si res lepa v njej. Od zadaj si taka, kakor bi bila spredaj lepa.«

Čigava zasluga.

A: »Lepo je, da ste skočili tako visoko in še oblečeni v vodo ter rešili potapljajočega se nesrečnika.«

B: »Da, lepo je bilo to, samo rad bi vedel, kateri lopov me je pahnul v vodo.«

Na lovu.

Pred začetkom lova na divje svinje so bili lovci opozorjeni, da morajo zelo dobro meriti, ker se obstreljena zver rada spravi nad lovca.

Lovec Mihač si je dobro zapomnil koristno opozorilo. Pa se je zgodilo, da je obstrelil njegov sosed velikega prašiča. Zver se je obrnila in jo mahnila naravnost proti Mihaču, ki je ko blisk smuknil na drevo in kričal na ves glas nad divjim prašičem: »Daj no mir, saj te nisem jaz streljal!«

V šoli.

Učitelj: »Povej mi, Mihec, kaj bi storil, če bi te sošolec ozmerjal z lažnivcem?«

Mihec po kratkem razmišljanju: »To je odvisno od tega, ali bi bil močnejši ali šibkejši od mene.«

Rodbinske težave.

A: »Pomisli, tri hčere imam, pa še nobene zeta.«

B: »To še ni tako hudo. Jaz imam samo eno hčer in že tretjega zeta.«

Dobro je odgovoril.

Gospa Hlačopernikova se dere nad možem: »Vse vem. Ob dveh ponoči te je našel stražnik, ko si objemal hišni ogel.«

»Predraga ženka,« jo je prekinil vrli soprog, »na hišni ogel pač ne boš ljubosumna.«

Srebrna poroka.

Zena: »Čuj možček, letos proslaviva 25-letnico najine poroke.«

Mož: »Reči hočeš, da bova proslavila 25-letnico tvojega vladanja.«

On tudi.

Mlad zakonski mož dobi od davčne uprave vrnjen imovinski izkaz s pripombo, da cenilna komisija pogrša premoženjske podatke o njegovi ženi.

Mož vrne izkaz z opazko »Jaz tudi.«

Lepota.

Znan pesnik je imel lepo prijateljico.

»Tvoja prijateljica je lepa,« mu je dejal nekoč znanec, »žal pa ni duhovita. Le kako moreš prenašati dan za dnem njeno prazno besedičenje?«

»Saj je sploh ne slišim govoriti,« je odgovoril pesnik, »vidim jo samo govoriti, a to je lepo...«

Cudna stara mati.

Gospa (ki je našla vojaško čepico): »Neža, kakšen obisk ste pa imeli danes v kuhinji?«

Služkinja: »Moja stara mati je bila pri meni milostiva.«

Gospa: »Kaj nosi vaša stara mati vojaško čepico?«

MALI OGLASI**IZJAVA.**

Podpisana izjavlja, da so neresnične besede, ki sva jih govorila o ge. Pepici Lackovičevi in Otonu Brezniku. Obenem se zahvaljujeva, da sta odstopila od sodnega postopanja.

Ana Petovar, Milena Prisan,
stanujoči v Rogozl.

189

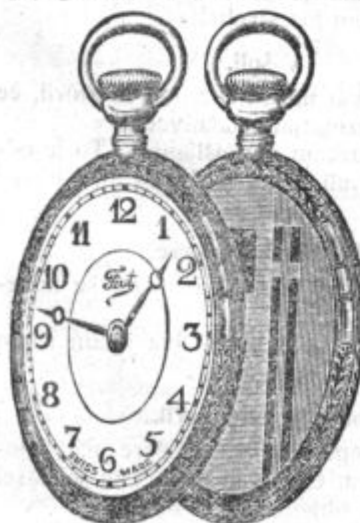
KA-LE-FLUID

Fiziološki ekstrakt iz žleze krepke in zdrave živali. Priporoča se v vseh primerih, kjer je delovanje teh žlez oslajeno, in pri stanju, ki zaradi tega nastopa: pri utrujenosti, oslajenju živcev, spolni nevrasteniji.

Brezplačno podrobna literatura.

Zahtevajte jo na naslov: Beograd, Njegoševa 5. Miloš Marković.

Ka-le-fluid se prodaja v lekarnah in drogerijah. — Reg. št. 5300/32. 175

NOVOST ! samo Din 49.50

St. 62.300. Anker-ura
Pravi švicarski stroj
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okvir
8 letna garancija
Din 49.50

St. 62.300. ista s
osvetljenim kazalci
in številčnicami.

(Radum)
Din 9.50

Zahtevajte cenik ki
ga vam pošlje za-
stoj in poštne
prosto.

H. SUTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protoko-
lirana tovarna
ur v Švici

SPET SMO CENEJŠI.

Prvovrstni suknjiči 95, trenčkoti 420 Din.
Posebna izbira pumparic, modnih hlač, pe-
rila itd. Presker, Sv. Petra cesta 14, Ljub-
ljana.

NOVODOŠLI RAZNI SVITERJI,

oblačilno blago za jesen in zimo. — Obiščite
Senčarjeve trgovine pri Mali Nedelji, v Lju-
tomernu in Štrigovi. 188

GOSPODIČNA

stara 28 let, ki ima hišo in nekaj zemlje pol
ure od železniške postaje, želi znanja zaradi
takojšnje ženitve z železniškim uslužbencem,
stari od 25 do 38 let, ki že ima legitimacijo
in nekaj gotovine. Ponudbe po možnosti s sli-
kami. — Naslov pove oglasni oddelek »Do-
movine«. 191

ZAHVALA.

Za premnoge dokaze globokega soža-
lja ob nenadomestljivi izgubi našega
dragega sina in brata

MARTINA GOSENCE

ki se je smrtno ponesrečil na Hudson
Bayu dne 3. junija in bil pokopan dne
9. junija, se iskreno zahvaljujemo vsem
prijateljem in znancem pokojnega Mar-
tina, ki so darovali vence in poskrbeli,
da se je vršil tako lep pogreb.

Ana Gosenca, mati.

Jože, Viktor in Franc, bratje; Ana in
Marija, sestre; vsi v starem kraju Ra-
dovici pri Metliki; Martin Stanković,
Noranda v Kanadi.

Ali se hočete svojega REVMATIZMA, PROTIMA osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje,
zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa
kakor tudi oslabele oči so čisto posledica
revmatizma in bolečin v kosteh, katere je
treba odpraviti, ker se sicer bolečine še
stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislino razkrajajoče, pre-
snovo tvarin in izločevanje pospešujoče

domače zdravljenje s pitjem,

ki se na umeten način povsem naravno pri-
pravlja po nekem blagodejnem zdravilnem
vrelcu, ki ga nudi dobrotna mati narava v
blaginjo bolujočemu človeštvu.

Pišite mi takoj, da povsem brezplačno dobite poučno razpravo.

Zbiralno mesto pošte:

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. H. 286.

TRGOVSKI DOM
Sternecki
Celje

Ilustrir.
cenik
zastoj.
St. 97.